Rosh. verz.g

BIBL. ROS.

61

23 Februari 1940 - 14 Adar I 5700

Een en Zeventigste Jaargang - No. 8

WEEKBLAD

voor Israëlietische Huisgezinnen

Hoofdredacteur: B. GOBITS
Newtonstraat 8, Amsterdam-Oost — Telefoon 53127
Alle redact. bijdragen, convocaties, berichten enz. gelieve men liefst vóór Woensdag naar dit adres te zenden
Wordt antwoord of terugzending verlangd, dan voege men een gefrankeerde en geadresseerde enveloppe bij de copij. Anders kan met zoodanigen wensch geen rekening gehouden worden
Alle redact. bijdragen, convocaties, berichten enz. **Rotterdam** betreffende zende men naar het Rotterdamsche redactie-adres, Keizerstraat 27

Deze week:

BULGARIJE OP DEN TWEESPRONG?
Op den Uitkijk — Eerste Blad pag. 1

DROEVIGE TOESTAND DER JODEN IN SOWJET-POLEN
Tweede Blad pag. 4

Uitgevers: GEBR. HAAGENS, ROTTERDAM
Keizerstraat 27 — Telefoon 56401 — Postgiro 6916
Abonnement: voor Rotterdam **f 1.20**, overige gemeenten in Nederland **f 1.40** per half jaar. Voor het buitenland **f 4.—** per jaar
Losse nummers **elken Vrijdag** bij verschillende agentschappen verkrijgbaar ad **5 cents**
Advertentiën: 40 cents per lossen regel. — Ingezonden Mededeelingen **60 cents**. — Eerste Pagina Eerste Blad **90 cents**
Bij contract belangrijke korting. Men vrage onze tarieven

OP DEN UITKIJK

Het Nat. Socialisme uitstekend gekarakteriseerd

ENKELE weken geleden promoveerde aan de Nederlandsche Economische Hoogeschool te Rotterdam tot doctor in de economische wetenschappen het Amsterdamsche Liberale Gemeenteraadslid Drs. G. van den Burg op een proefschrift getiteld: Het Nationaal-Socialisme, welk werk door de fa. Nijgh & Van Ditmar N.V. te Rotterdam in den handel is gebracht.

Onze lezers zullen zich wel herinneren de twee door ons met groote waardeering en instemming besproken brochures van den heer van den Burg: Regeering, regeer! En: Nogmaals: Regeering, regeer!, waarin hij op even gedocumenteerde als overtuigende wijze het toenmalige Kabinet-Colijn en in het bijzonder Minister Goseling ervan poogde te doordringen, hoever het extremisme in ons land ook in den vorm van antisemitisme was (en is) reeds gevorderd en hoezeer krachtiger maatregelen dan tot nu toe genomen daartegen staatsbelang van de hoogste orde zijn.

Tot in ons Parlement zijn deze brochures geciteerd en met sympathie doch helaas kan niet getuigd worden, dat ze een belangrijk nuttig effect gesorteerd hebben, want ook de huidige Regeering-de Geer en de zoo geestige Minister van Justitie,-Prof. Gerbrandy, hebben nog altijd niet ingegrepen op de eenige manier, welke delinquenten als de antisemietische zich aan Duitsche voorbeelden spiegelende haatzaaiers verstaan n.l. drastisch en snel.

Wie nu dit proefschrift ter hand neemt en verwacht met een strijdschrift te zullen kennis maken, miskent wel ten eenenmale het karakter, dat een academisch proefstuk, waarop men promoveert, kan of mag dragen.

Vandaar dat Dr. van den Burg, die van een formidabele belezenheid in de Nat. Soc. lectuur en literatuur blijk geeft, zijn inleiding aanvangt met de woorden: Dit werk wil karakteriseeren. De critiek is alleen dienaresse.

Geen politiek geschrift, doch een wetenschappelijke analyse van het begrip: Nationaal Socialisme getoetst aan de strevingen, zooals die door vooraanstaande leiders en schrijvers zijn vertolkt, gedemonstreerd ook aan de feiten, welke zich voor het oog der wereld de laatste jaren hebben afgespeeld, is dus dit proefschrift.

Die feiten van den dag vormden dus het illustratie-materiaal van den schrijver.

Wil dit nu zeggen, dat Dr. van den Burg zich in een neutraal wetenschappelijk waas, in een abstracte onaandoenlijkheid hult omtrent de gedachten en gedragingen der huidige machthebbers in het Derde Rijk?

Geenszins — in tal van passages en zinswendingen proeft men den tegenstander.

In het eerste deel van zijn werk, dat aan de historie gewijd is, treft men aan een schets van de wording van het Nat. Socialisme uit de in het Duitschland van na den wereldoorlog heerschende toestanden en aanwezige omstandigheden. De verovering van de macht door de N.S.D.A.P. geschiedde, naar Dr. van den Burg concludeert, dank zij het feit, dat Rijkspresident Paul von Hindenburg zijn eed op de grondwet van Weimar heeft geschonden. De verkiezingen voor den Rijksdag gehouden op 5 Maart 1933 zijn ongrondwettig geïnterpreteerd.

Belangwekkend zijn de uiteenzettingen aan de hand van de theorieën van den Nazi-jurist Prof. Dr. Carl Schmitt, waaruit voldoende blijkt, dat naar diens leer de machtigingswet, welke aan Hitlers eerste Kabinet zoo bijzondere volmachten schonk, niet langs den door de grondwet van Weimar aangegeven weg kon worden geschapen.

Het tweede deel van dit werk is gewijd aan een karakteristiek van het Nationaal-Socialisme, welke in vier deelen uiteenvalt: Het ras, de mythe, de oorlogsmentaliteit en het leidersbeginsel.

Uiteraard hebben de hoofdstukken over het ras en de mythe van het bloed onze bijzondere belangstelling gehad.

Wetenschappelijk aangelegden of onderlegden lezers zij dit boek alleen al wegens deze beide korte, maar heldere hoofdstukken warm aanbevolen.

In den breede ontwikkelt Dr. van den Burg de consequenties, waartoe de leer van het Nat. Socialisme, dat het ras den drager acht van de hoogste scheppende gaven en geestelijke waarden door alle tijden heen, heeft geleid. Tegen de „Arische" heerschappij verzetten zich de minderwaardige rassen. Zij trachten, naar Nat. Soc. voorstelling, het superieure ras te ondermijnen. De Joden zijn tegenwoordig cultuurvernietigers, gelijk Adolf Hitler het in zijn: Mein Kampf uitdrukte (op pag. 329) „den gewaltigen Gegensatz zum Arier bildet der Jude".

Dr. van den Burg aarzelt niet den geheelen Nat. Soc. gedachtengang te karakteriseeren als a- en anti-Christelijk, omdat de Christelijke religie nu eenmaal niet kan worden vereenigd met de religie van het bloed.

Even een citaat uit dit hoofdstuk:

> Het is onbegrijpelijk, dat waarachtige protestanten en Katholieken Hitlers wereldbeschouwing hebben gesteund. De rekening wordt in het Derde Rijk gepresenteerd. Het bedrag hadden zij zelf kunnen uitrekenen. Alleen opportunisme (staalsraison) bepaalt het aantal dagen zicht.

Inderdaad, zóó is het! De mythe van het bloed heeft geheel het Duitsche leven in haar dienst. Tegenover de wetenschappelijke onaanvaardbaarheid van een rein ras anders dan als definitie, dus als stuk gereedschap voor het werk van den geleerde, stelt deze mythe, aldus de schr., de werkelijkheid van een volslagen rein en daardoor machtig „Arisch" ras.

Hoezeer de oorlogsmentaliteit uit die mythe van het bloed voortvloeit, toont ons Dr. van den Burg in het volgende hoofdstuk aan, om tenslotte ook het leidersbeginsel als ten nauwste samenhangend met de ideeënsfeer van het Nat. Socialisme te karakteriseeren.

Het derde en laatste deel van zijn werk is gewijd aan de toepassing der Nazi-beginselen op recht, staat, souvereiniteit, socialisme, koloniën, het leidersbeginsel in de wet en de qualitatieve bevolkingspolitiek.

Een ietwat abrupt einde van dit hoogst interessante geschrift, dat men evenwel ook bij de zeer talrijke citaten aan den voet der pagina's uitsluitend dient te beoordeelen als een universitair werkstuk!

Gruwelijke Jodenvervolgingen in Nazi-Polen

DE berichten, welke de laatste weken uit het ongelukkige Polen en over de driewerf ongelukkige Poolsche Jodenheid tot ons komen, tarten elke beschrijving.

Uiteraard houdt de censuur een geregelde en betrouwbare berichtgeving tegen en zijn wij aangewezen op de verslagen en mededeelingen, welke hetzij door neutrale waarnemers in het Derde Rijk hetzij door gevluchten uit de Nazi-hel gedaan worden.

Vanzelfsprekend moet men met zulke verhalen voorzichtig zijn, om zich niet in werkelijkheid te bezondigen aan het verspreiden van gruwelpropaganda, welke daarenboven de Poolsche Jodenheid slechts zou kunnen schaden.

Maar het ooggetuigen-verslag, dat wij in onze rubriek: Buitenlandsch Nieuws van deze week weergeven, geeft ons stellig een getrouw, zij het natuurlijk globaal beeld van de ellende, waarin de onder de Sowjet-heerschappij wonende Poolsche Joden verkeeren.

Amsterdamsche Bank N.V.
Gevestigd te Amsterdam
Kapitaal f 55.010.000 Reserve f 48.000.000
BIJBANK ROTTERDAM
Coolsingel 111
BIJKANTOOR DELFT: Oude Delft 141
BIJKANTOOR SCHIEDAM: Westvest 36
ALLE BANKZAKEN
UITVOERING VAN EFFECTENORDERS
SAFE DEPOSIT
BEZORGING VAN ASSURANTIËN
Bijkantoren te Rotterdam:
Bergweg 228, Leuvehaven W.Z. 107, 1e Middellandstraat 43, Oostplein 24, Nieuwe Binnenweg 259
Zitdagen: Bergschenhoek, Dirksland, Middelharnis, Naaldwijk

Op grond van verscheidene betrouwbare ons ten dienste staande gegevens zijn wij van oordeel, dat het niet kunnen emigreeren uit de Sowjet-Unie, hetgeen stellig een groot nadeel is, desalniettemin niet opweegt tegen de gruwelen, waaraan de Poolsche Joden in het door de Duitschers bezette deel van Polen bloot staan, ook al kunnen zij dan theoretisch wel emigreeren.

In het geheele Duitsche Rijk schijnt de economische situatie wel zeer nijpend te wezen. Naarmate de oorlog voortschrijdt, zal zulks ook voor den binnenlandschen toestand van verstrekkende gevolgen kunnen wezen. De positie der Joodsche bevolking, welke thans ook in het Protectoraatsgebied en in Polen tot paria's verlaagd wordt, kan welhaast niet slechter en troosteloozer worden dan ze reeds is.

De gruwelijke, menschonteerende behandeling, waaraan zij ten offer valt, geschiedt evenwel los van den oorlogstoestand en klaarblijkelijk volgens de „gründliche" principes (ja, wel principes!), welke de Duitschers van thans, althans de N. S. D. A. P. en haar aanhangers huldigen.

Baron von Neurath, de Rijksprotector van deelen van het voormalige Tsjecho-Slowakije zorgt systematisch voor de economische vernietiging der Tsjechesiche Jodenheid. Op 1 Mei mogen er geen Joodsche handelaren in textielgoederen, leer en schoenen meer zijn, de belangrijkste takken van handel, waarin de Joodsche bevolking veel beteekenis had.

10.000 Joden uit het Protectoraatsgebied en Weenen zijn reeds in propvolle veewagens naar Lublin getransporteerd.

Uit Stettin, Danzig, Koningsbergen worden de overgebleven leden der Joodsche Gemeenten als vee weggevoerd ter slachtbank oftewel, helgeen vrijwel op hetzelfde neerkomt, naar de barre oorden van het Jodenreservaat in Polen rond Lublin.

Uit Polen zelf bereiken ons berichten zoo ongelooflijk, dat wij zouden weigeren eraan geloof te hechten, wanneer de bron niet zoo onverdacht was.

Onder eede heeft n.l. de voormalige vice-Voorzitter der Warschausche Joodsche Gemeente, Dr. H. Szoszkes, die tot Poolsch Consul te Tel Awiw benoemd is, thans te New York vertoeft, de verklaring afgelegd, dat de Gestapo te Warschau den Voorzitter der Joodsche Gemeente Eli Mazur en hem den eisch gesteld had twee... bordeelen in te richten, een voor Duitsche officieren en een voor Duitsche soldaten. Daartoe moesten de leiders der Joodsche Gemeente een groot aantal Joodsche meisjes leveren!

Natuurlijk hebben beide heeren zeer moedig beslist geweigerd aan deze schandelijke opdracht te voldoen. Het gelukte hun beiden uit Warschau te ontvluchten.

Notabene werd aangeboden, dat de Joodsche Gemeente een zeker bedrag van de opbrengst der huizen van ontucht zou genieten!

Bij uitzondering vermelden wij in ons blad een bijzonderheid als deze. Andere even schandelijke, ja schokkende tijdingen vermelden wij om ons moveerende redenen niet.

Bovendien is het ondoenlijk de tragedies te schetsen, welkenog dagelijks in geheel Duitsch-Polen, in schier elke stad en dorp, voorvallen.

De ergerlijkste en wreedste maatregelen zijn den bezettingsautoriteiten niet genoeg, om het Poolsche Jodendom te vernietigen.

Volgens de laatste berichten wordt een Joden-verdrijving in massa uit Krakau en omgeving voorbereid. In Lodz en Kielce zijn de verbannings-maatregelen reeds genomen.

Wanhopig is de situatie der groote Joodsche massa's in het door de Nazi's bezette deel van Polen, dat eens het zoo belangrijke Jodenreservoir vormde, waar Joodsche wetenschap en cultuur bloeiden, waar o, ja naast veel afvalligheid toch ook een intensief en opgewekt Joodsch leven het welsgetrouwe Jodendom zoozeer ten zegen was....

Bulgarije op den tweesprong?

NAARMATE de wereldoorlog vordert, grijpt hij, als alle ongelukkige voorteekenen niet bedriegen, al meer om zich heen.

In Voor-Azië zou wel eens een gevaarlijk centrum van oorlogsactiviteit kunnen ontstaan.

Althans — Generaal Weygand heeft in Syrië een sterk Fransch leger geconcentreerd en de Engelschen hebben, evenals in den wereldoorlog van 1914—1918 de Anzacs, Australische en Nieuw-Zeelandsche troepen weer naar Egypte en Palestina laten komen, om in Afghanistan en aan de grens van Aziatisch-Turkije de wacht te houden op den weg naar Britsch-Indië, Irak en Palestina.

Op den Balkan rommelt het al weer als van ouds.

Turkije en Roemenië duchten gevaren van de as-broeders Duitschland-Sowjet-Rusland. Hongarije en Bulgarije loeren op gebiedsuitbreiding. Italië speelt een bemiddelaarsrol als makelaar, die bij den vrede een zoo groot mogelijke provisie hoopt binnen te sleepen.

Kortom — de situatie op den Balkan is ingewikkeld en onoverzichtelijk. Dit staat vast: elke uitbreiding van den oorlog, ook van de machtssfeer van Nazi's en Bolsjewisten vergroot de gevaren voor de Joodsche bevolking in de Balkanlanden, waarvan, naar men weet, Roemenië het grootste aantal Joden, n.l. ongeveer 1.000.000 heeft.

Bulgarije neemt in het geheele geval een merkwaardige positie in.

De Minister-President Dr. Kiosseivanoff is van het tapijt verdwenen, erg plotseling na de Balkan-conferentie te Belgrado, welke zoo geslaagd heette te zijn.

Filow, de nieuwe door Koning Boris benoemde Premier, heeft medegedeeld de zaken op denzelfden voet te zullen voortzetten.

Maar achterdochtige naturen zien in deze mutatie het werk van de Duitsche propaganda en van Russische invloeden, waarvoor het Bulgaarsche volk, al moet het van het Bolsjewisme niets hebben, altijd zeer ontvankelijk geweest is.

Wat van dit alles ook zij — de positie der Bulgaarsche Joden is van belang, omdat te Belgrado aan Bulgarije schijnt beloofd te zijn na den huidigen oorlog, wanneer Bulgarije neutraal wil blijven, de thans tot Roemenië behoorende Doebroedsja, waar een grootere Joodsche bevolking woont dan in geheel Bulgarije.

Daar waren zekere teekenen, welke wezen op een verslechting in den status der Bulgaarsche Joden, nadat Bulgarije reeds een zeer afwijzende houding had aangenomen tegen het toelaten ook maar van een onbelangrijk aantal vluchtelingen uit Midden-Europa.

Een delegatie van het Centraal Consistorie der Bulgaarsche Joodsche Gemeente heeft in een audiëntie, welke de thans afgetreden Minister-President eenige dagen voor zijn heengaan verleende, dezen eenige categorische vragen voorgelegd ter opheldering der zoo duistere situatie.

Uit zijn antwoord teekenen wij aan, dat de Regeering er volkomen van overtuigd is, dat de Bulgaarsche Joden loyaal staan tegenoevr het land en in de verschillende oorlogen steeds dapper voor Bulgarije gestreden hebben. Zij vormen een nuttig en vredelievend element.

De Regeering denkt er dan ook niet aan een antisemietische politiek te volgen.

Aan eenige discriminatie tusschen de overige Bulgaren en de Joodsche landgenooten wordt niet gedacht en antisemietische excessen, welke hier en daar in het land hebben plaats gevonden, worden door de Regeering in hooge mate afgekeurd.

Maar thans komt het vergif, dat volgens de oude Romeinen altijd in den staart te vinden is: Een onderzoek zal door den Minister van Justitie worden ingesteld nopens het verleenen van het burgerrecht aan de voormalige buitenlandsche Joden, die reeds jaren in Bulgarije woonachtig zijn.

Hier schuilen voetangels en klemmen, zeker wanneer Bulgarije gebiedsuitbreiding wacht.

Buitenlandsche, maar ook daarmede sympathiseerende binnenlandsche invloeden zijn erop uit den Bulgaarschen Joden hun burgerrechten te ontnemen, maar om in elk geval te voorkomen, dat aan in Bulgarije woonachtige buitenlandsche Joden, ook al wonen ze er tientallen jaren, het burgerrecht verleend wordt.

Men kent de wijs van het lied, dat ook elders op zoo onwelluidende wijze gezongen is en wordt en men bespeurt gemakkelijk, hoezeer ook Bulgarije thans op den tweesprong staat waarvan een weg leidt naar de dictatuur en Jodenvervolging en de ander naar democratie en vrijheid.

De recente Regeeringswisseling spelt te dien aanzien weinig goeds en ook wij Joden dienen de gebeurtenissen op den Balkan niet uit het oog te verliezen!

MOBILISATIE!

Met ingang van heden mobiliseeren wij geheel Joodsch Nederland. Mannen en vrouwen roepen wij op, om te redden, wat te redden valt. 3½ millioen Joden verkeeren in de allergrootste kommer en ellende, zwerven in Hongarije, Roemenië, Lithauen en Lettland en zijn aangewezen op uw hulp. Redt hen van den hongerdood. Toont uw Joodsch solidariteitsgevoel en geeft met milde hand!

Centraal Comité Noodactie Polen,
Dr. J. TAUBES, Amsterdam, Voorzitter
Z. SCHMERLER, Den Haag, Penningmeester
J. M. KLEEREKOPER, Den Haag, Secretaris, Weteringkade 91, telef. 720669

Giften aan Bankierskantoor Lissa & Kann, Den Haag, Giro 2040. Ook aan het bureau van dit blad worden gaarne giften aangenomen.

Zorg voor de Rotterdamsche Joodsche jeugd

MET groote belangstelling hebben wij — en velen, naar ons gebleken is, met ons — kennis genomen van den inhoud der belangwekkende voordracht, welke Parnassijns zoo spoedig na de behandeling der begroeting-1940, waarop wij nog hopen terug te komen, bij den Kerkeraad der Ned. Isr. Gemeente te Rotterdam hebben ingediend in den vorm van een prae-advies op een adres van een 16-tal vooraanstaande Gemeenteleden aangevoerd door Mr. M. Levie. In dit adres werd verzocht om de aanstelling van een ambtenaar in dienst der Gemeente, die speciaal zou worden belast met de leiding van een arbeid van cultureelen aard in de Gemeente met als zeer voornaam onderdeel de leiding van het jeugdwerk.

Parnassijns hebben in een zeer leesbaar stuk, niet gesteld gelukkig in een onbegrijpelijke stadhuistaal en -stijl, welke voordrachten elders tot het tegendeel van aangename lectuur maken, hun meening omtrent het desideratum der 17 heeren uiteengezet, maar daaraan laten voorafgaan het oordeel zoowel van de Cultureele Commissie en van den Onderwijsraad. Wij publiceeren beide adviezen in dit nummer in onze rubriek: Van de Botersloot volledig.

Parnassijns, die in beginsel het voorstel doen tot de aanstelling van een ambtenaar, willen dezen een veelzijdige taak geven: leiding van het jeugdwerk, onderwijs aan leerlingen van middelbare en voorbereidend hoogere scholen, voorlichting bij beroepskeuze, bevordering van het cultureele werk in de Gemeente, de inrichting van een Joodsche bibliotheek, contact met academici voor wetenschappelijke samenkomsten en met nog niet bij de Gemeente aangeslotenen.

Ons dunkt, dat de nieuwe functionaris meer dan een volle dagtaak zal krijgen en een man van buitengewone kwaliteiten en capaciteiten zal moeten wezen.

Onwillekeurig dringen zich bij den lezer der stukken eenige vragen op: Waarom wordt niet eindelijk overgegaan tot de aanstelling van een Rabbijn ter assistentie en event. vervanging van den Opperrabbijn? Deze zou de vele gestelde doeleinden ook door zijn maatschappelijke standing en ontwikkeling gemakkelijker kunnen bereiken dan een half geestelijk, half administratief ambtenaar.

Een tweede vraag — maakt niet de geheele

voordracht den sterken indruk, dat ze vervaardigd is met het oog op een bepaald persoon, dien men voor de te scheppen functie wil benoemen?

In elk geval willen wij verklaren, dat zoowel de paedagogische als cultureele deelen van de taak van den nieuwen functionaris op zichzelf alleszins het scheppen van een nieuwe functie alleszins wettigen.

Te lang heeft men de rijpere Joodsche jeugd aan zichzelf overgelaten. Te weinig in vele Gemeenten gestreefd naar geestelijke verdieping en ook geestelijk naast administratief contact met de Gemeenteleden van allerlei richting.

Den vorm, waarin men zich het onderwijs aan de leerlingen der middelbare scholen denkt n.l. uitbreiding der bestaande cursussen, achten wij niet gelukkig, wanneer althans niet onmogelijk is in den geest van het Haagsche Stelsel aansluitend of gedurende de lesuren godsdienstonderwijs te doen verstrekken, dat dan in plaats kan komen van het al meer in zwang komende Bijbelonderricht, dat het Amsterdamsche Kerkeraadslid, Dr. I. H. J. Vos, als oud-Wethouder voor het Onderwijs in de hoofdstad onderwijsdeskundige in een tweetal artikelen in De Telegraaf juist dezer dagen warm wordt aanbevolen.

Hij doet dat uiteraard niet als Jood, want Dr. Vos zal toch wel begrijpen, dat het z.g. Bijbelonderricht ook zonder kerkelijk-dogmatischen inslag van Joodsch standpunt onaanvaardbaar moet worden geacht en den Joodschen leerlingen voor conflicten, althans moeilijkheden zal stellen, welke vermeden kunnen worden.

Maar in elk geval komt het ook bij dit onderricht van Joodsche zijde evenals bij het contact met de jeugdvereenigingen wel zeer aan op de keuze van den geschikten persoon. Het is begrijpelijk, dat deze geen vurig propagandist van een geprononceerde Joodsche of (en) algemeen-politieke richting mag wezen, ook al zal men niemand om zijn persoonlijke overtuiging mogen weren.

Evenals naar onze stellige overtuiging en na onze herhaalde waarschuwingen te Amsterdam en ten deele ook te Rotterdam de prille pogingen, om tot een Joodsche Volksuniversiteit te geraken, weinig succes gesorteerd hebben, omdat men een — laat het ons maar ronduit verklaren — te eenzijdigen Zionsitischen inslag daaraan gegeven heeft, zoo zal b.v. een extremistische Mizrachist niet kunnen slagen in het scheppen van contact en een geest van samerwerking met neutrale jeugdvereenigingen.

Hier schuilen groote gevaren en de kiemen van mislukking van een op zichzelf lofwaardig pogen.

In een ingezonden stuk in dit nummer opponeert een Joodsch zakenman tegen onrechtvaardigheden, welke ook in deze voordracht tot uiting zouden komen. Wij hebben gepleit — en blijven op dit standpunt staan — voor de opheffing van de korting op de ambtenaarssalarissen. Dit is niet geschied. Maar wij willen de aanstelling van een nieuwen ambtenaar niet aan deze salariskwestie verbinden, omdat de zaak zelf naast uiteraard een financieele zijde in den vorm van een nieuw gecreëerden salarispost ook en voornamelijk een ideëele zijde heeft.

Almetal — wij juichen de wel wat geforceerde voordracht toe, doch hopen, dat de Raad bij de eventueele benoeming na gedane oproep van gegadigden ook den schijn van eenzijdige bevoorrechting zal weten te vermijden en zonder naar links of rechts te kijken den juisten man op de juiste plaats zal weten te brengen!

Rondom het Meijerplein

Uit de Port. Isr. Gemeente

In Snoge zal voor Opbouwfondsen geofferd worden!

Vergadering van den Kerkeraad — De heer Cattela als lid der Bouwcommissie herkozen

(×) Woensdagavond j.l. vergaderde de Kerkeraad der Port. Isr. Gemeente onder leiding van den Voorzitter, den heer J. M. Vaz Dias.

Bij de benoeming van twee leden van de Bouwcommissie in de vacatures I. da Silva en A. S. Cattela, periodiek aftredende, hebben de afgevaardigden van den Sefardischen Kring den Raad geadviseerd, om tot den heer Cattela het verzoek te richten met den heer D. I. Jessurun Cardozo voorloopig in functie te willen blijven, omdat het rapport omtrent het overschrijden van de bouwkosten der panden aan het J. D. Meijerplein nog verschijnen moet en men in afwachting daarvan in de beide vacatures nog niet definitief wil voorzien. De heer S. E. da Souza Pimentel gaf een uitvoerige verklaring van dit standpunt.

Arts E. H. Vas Nunes weerlegde de opvatting, dat de benoemde commissie op zoek is naar de schuldigen, die het grootere bedrag aan uitgaven voor den bouw hebben bewerkstelligd.

De heer D. M. Lopes Cardozo meende, dat men thans in geen enkel opzicht mag raken aan een eventueele uitspraak der commissie van onderzoek, doch dat men in ieder geval een onzuivere stemming moet voorkomen.

De heer A. S. Cattela zeide, niet bereid te zijn in te stemmen met het tot hem gerichte verzoek. Voor het opschorten van vertrouwen voelde spr. niets, temeer, daar hij zelve de overtuiging heeft, dat hij bij voortduring zijn plicht en méér dan zijn plicht heeft gedaan.

De Voorzitter, eenig debat remmende, verzocht hierop den Raad tot stemming over te gaan.

Met 13 van de 18 stemmen werd de heer Cattela door den Raad in zijn functie herkozen. In de vacature-I. da Silva werd de heer D. M. Lopes Cardozo benoemd, die deze benoeming in beraad wilde houden.

In de vacature-Mr. A. Rodrigues de Miranda werd de heer I. Pais benoemd tot bestuurslid van de M. C. da Silva-Stichting.

Aan de orde was hierna het voorstel-D. Lopes Cardozo c.s. tot het houden van een verkiezing voor leden van den Kerkeraad ter voorziening in de bestaande vacaturen. Gezien het reglement kon de Raad dit voorstel onbesproken laten. De verkiezingen zullen binnenkort plaats vinden. In de vacature-Mr. A. R. de Miranda werd Mr. N. de Beneditty benoemd tot lid der commissie tot herziening van de reglementen der Gemeente.

Tenslotte kwam aan de orde het voorstel-M. H. Pimentel c.s. tot het verleenen van toestemming tot het offerceeren in de Synagoge voor Keren Kajemeth Lejisrael en voor het Keren Hajisjoew.

De heer D. M. Lopes Cardozo had, nà de laatste besprekingen in den Raad, een voorstel van het D. B. verwacht. Daartoe, aldus antwoordde Prof. Dr. J. L. Palache, bestond voor het D. B. geen aanleiding. Accountant M. H. Pimentel adviseerde den Raad niet te debatteeren over de kwestie zelve. Spr. dacht, dat het D. B. met de meening van den Raad wel rekening zou houden. Spr. drong op stemming aan.

Arts E. H. Vas Nunes wilde dit voorstel amendeeren door het uit te breiden voor alle weldadige instellingen in de Gemeente, aangezien men thans toch gaat afwijken van een lang in stand gehouden traditie en verschillende instellingen binnen de Gemeente noodlijdend zijn.

Dit is geen amendement, aldus Accountant Pimentel —, dit moet eventueel als een nieuw voorstel worden opgevat. De Voorzitter was het in deze met Accountant Pimentel eens.

Ten leste zeide Dokter Nunes, dat het voorstel-Pimentel c.s. opnieuw in handen van het D. B. zou kunnen worden gesteld ter fine van praeadvies. In zeer heftige termen heeft de heer M. H. Pimentel deze gedachte bestreden. Spr., die in zijn verontwaardiging den term unfair gebruikte, was wel bereid deze z.i. toch te scherpe kenmerking terug te nemen.

Dokter Vas Nunes wilde nog duidelijk maken, dat hij niet tegen het offeren voor Palestina gekant was, doch dat hij het oog gericht hield op de consequenties van het goedkeuren door den Raad van dit verzoek. Men laat de traditie los, de gevolgen zullen dus zeker niet uitblijven.

Het voorstel werd in stemming gebracht en met 14 van de 18 stemmen aangenomen.

De Voorzitter heeft hierna mede namens den Raad zeer hartelijke woorden van afscheid en hulde gericht tot Accountant M. H. Pimentel, die per 1 April a.s. den Kerkeraad verlaat en zich in Palestina gaat vestigen. Het afscheid van dit zeer actieve lid van den Raad is voor den Raad en voor de Gemeente een gevoelig verlies, aldus de Voorzitter. Moge het u en uwe familie in het nieuwe oude land der Vaderen in alle opzichten wel gaan. God zegene u en vergezelle u op uw verderen levensweg. (Applaus)

Accountant Pimentel zeide het een voorrecht te noemen, naar het land der Vaderen te mogen gaan, al valt het ook zwaar het land en de stad, waar spr. geboren is te verlaten. De P. I. Gemeente heeft in spr.'s leven een plaats van groote beteekenis ingenomen. Het neerleggen van zijn functie beteekent voor spr. een leegte in zijn leven. Spr. besloot met den wensch, dat spoedig betere tijden zullen mogen aanbreken en dat het de Gemeente wèl moge gaan. (Applaus)

De zitting werd hierna gesloten.

Uit de Nieuwe Molstraat

Joodsche vrouwen werken op het Joodsche land

Voordracht van Mevr. Levin-Kalvaryskie

De Joodsche Vrouwenvereeniging voor practisch Palestinawerk en de Joodsche Vrouwenraad in Nederland, afd. Den Haag, hielden Dinsdagmiddag j.l. een bijeenkomst, waarbij zij Mevr. A. Levin-Kalvaryskie uitgenoodigd hadden het een en ander te vertellen over het leven van de vrouw in Palestina. Mevr. L. Polak-v. d. Berg, Voorzitster van de Joodsche Vrouwenvereeniging voor practisch Palestinawerk, opende den middag en gaf een kort overzicht van het werk dezer vereenigingen, aldus lezen wij in het Vad. In het begin had de Joodsche Vrouwenraad in Nederland maar bitter weinig voorstanders voor het werk in Palestina; geldelijke steun hiervoor was ver te zoeken en een onderlinge eenheid was er ook niet. De tragische gebeurtenissen in Duitschland van de laatste jaren hebben daarin echter groote verandering gebracht. De Raad vertegenwoordigt thans alle Joodsche vrouwen van Nederland en het werk in Palestina heeft het pleit gewonnen. Daarom verheugde het spr. thans in samenwerking met de Joodsche vereeniging voor practisch Palestinawerk, welke vereeniging bestaat sedert Engeland het heeft mogelijk gemaakt, dat de Joden in Palestina koloniseeren, een vrouw te hebben kunnen uitnoodigen, die het leven in Palestina door en door kent. Mevr. Levin, die sedert het uitbreken van den oorlog in Amsterdam woont, is in Palestina geboren en bracht er een groot deel van haar jeugd door. Na eenigen tijd in Parijs gestudeerd te hebben, keerde zij weer naar haar vaderland terug, zoodat zij, aldus de Voorzitster, wel de geschiktste persoon is, om het een en ander te vertellen van een levenswijze, die velen hier vreemd is.

Mevr. Polak gaf hierop het woord aan Mevr. Levin, die al dadelijk haar toehoordsters in de zaal van het Passage-Hotel er opmerkzaam op maakte, dat van een vaste, uniforme levenswijze in Palestina geen sprake is. Heeft men in de gewone maatschappij reeds het klassenverschil, in Palestina heerscht bovendien een soort van Babylonische spraakverwarring. Immers van alle deelen der aarde stroomden vertegenwoordigers en vertegenwoordigsters van het Joodsche volk daarheen. Merv. Levin bepaalde zich dezen middag voornamelijk tot de vrouw op het land, die wel de belangrijkste figuur is in deze nieuwe, oude wereld.

Hoewel zij allen door landbouw, vee- en pluimveeteelt in haar levensonderhoud voorzien, hebben zij toch een geheel verschillende levenswijze. Daar zijn allereerst zij, die in coöperatief verband samenleven, de z.g. Kewoetza. Het zijn groepen van twee à driehonderd getrouwde en ongetrouwde menschen, die allen arbeid gemeenschappelijk doen en wier kinderen niet door de ouders opgevoed worden, maar door de gemeenschap. Dit wil natuurlijk niet zeggen, dat de ouders hun telgen niet meer te zien krijgen, integendeel, zij kunnen den vrijen tijd bij de kleintjes doorbrengen en hebben het voordeel zich geen zorgen over scholen, doktoren enz. te maken. Toch zijn er velen, die hun kinderen niet willen missen en bij zich thuis verlangen. Zij behooren tot de groote groep Moschaw ovdiem. Zij hebben een eigen huis en een eigen gezinsleven, maar daar zij hetzelfde werk doen en bovendien nog de vele zorgen van het familieleven hebben, is voor hen het leven in Palestina zwaar. Degenen, die het wellicht nog moeilijker hebben, zijn de intellectueelen, die met eenig geld naar Palestina kwamen, om daar te boeren. Zij probeerden het ook in de sinaasappelondernemingen, maar slechts weinigen hebben succes.

Tenslotte vertelde Mevr. Levin nog het een en ander over de vrouwen en dochters van de eerste kolonisten. Deze laten den geheelen landarbeid aan haar echtgenooten over en zullen zich tenhoogste met haar planten en bloemen bemoeien. Zij leiden al veel meer het leven der stedelingen. Zij behooren dus eigenlijk tot de categorie getrouwde vrouwen, die haar leven in de steden doorbrengen en, evenals de leeraressen, kapstertjes, winkeljuffrouwen en andere werkende vrouwen, niet naar Palestina zijn gekomen voor het landbouw- en veeteelt-bedrijf.

Soirée van de J.P.C.

De J. P. C. der S. A. Rudelsheimstichting houdt Zondagavond a.s. in de Seinpost-foyer te Scheveningen een soirée-dansante, waaraan de heer S. de Haas met conférence en liedjes en de Plaza Swingers met Dansmuziek hun medewerking verleenen zullen.

Een gedeelte van de opbrengst van dezen avond komt ten goede aan de Poolsch Joodsche vluchtelingen.

Acad. examens

Bevorderd tot arts aan de Rijksuniversiteit te Leiden mej. J. Groen alhier.

Van de Botersloot

Instituut voor Joodsche Ontwikkeling

Het programma voor de tweede helft van het Winterseizoen 5700 (1939-1940) is verschenen. Het vermeldt, dat op Zondag 30 Adar, 10 Maart e.k. een Gemeente-avond zal worden gehouden in Tivoli-Bovenzaal, waarin door Opperrabbijn A. B. N. Davids het woord gevoerd zal worden over Rasji, wiens 900ste geboortedag dit jaar zal worden herdacht. De avond zal opgeluisterd worden met zang van Oppervoorzanger M. Rokach.

Cursussen: Mej. C. Eitje uit Amsterdam zal een cursus van 3 avonden leiden over: De ontwikkelingsgeschiedenis van den eersten Joodschen staat. Deze cursus wordt gehouden op Dinsdagen 20 en 27 Februari en 5 Maart, in het Gebouw der Joodsche Gemeente, Botersloot 73.

De ontmoeting van Joden en Mohammedanen in de Middeleeuwen. Dit onderwerp zal door Moré I. L. Seeligmann behandeld worden in een cursus van drie avonden op Woensdag 13, 20 en 27 Maart.

Werkcursus voor de rijpere jeugd, onder leiding van den heer A. de Jong, Amsterdam. Op dezen werkcursus zullen boeken behandeld worden, die ieder een karakteristieke periode uit de Joodsche geschiedenis tot onderwerp hebben. De cursus wordt gehouden op 4 en 18 Maart en op 8 April en 6 Mei.

Tenag-cursus, het boek Job, vertaald en verklaard. Docent de heer B. J. Stein. Deze voortgezette cursus is bestemd voor hen, die op Joodsch gebied meer ontwikkeld zijn en wordt tot nader aankondiging iedere Woensdagavond gehouden in het Gemeentegebouw.

Litteraire avond. Voordracht van den heer Siegfried E. van Praag uit Brussel op Maandagavond 1 April. Onderwerp: De litteraire balans van het Duitsche Jodendom. Deze voordracht heeft plaats in samenwerking met den Joodschen Vrouwenraad, afd. Rotterdam.

Aanmelding voor de cursussen kunnen geschieden ter Secretarie der Gemeente, Botersloot 73, op werkdagen tusschen 10 en 12 uur en tusschen 2 en 4 uur, behalve Vrijdag en Zondagmiddag (tel. 52069). Alle inlichtingen worden daar tevens verstrekt.

Prijsuitdeeling der godsdienstscholen

De jaarlijksche prijsuitdeeling aan leerlingen van de godsdienstscholen der Ned. Isr. Gemeente zal plaats hebben op Zondag a.s. in het Thalia-Theater, Hoogstraat 325.

Joodsche Dansclub

Als technisch adviseur en dansleeraar is tot de J. D. C. toegetreden de heer H. Frenk, die tot de oprichting van de J. D. C. den eersten stoot heeft gegeven. Het ligt in de bedoeling van het bestuur, om ter gelegenheid van Poerim a.s. een cabaret-voorstelling te organiseeren op 25 Maart, waaraan in hoofdzaak leden der club zullen medewerken. Alle inlichtingen zijn te verkrijgen aan het Secretariaat: J. Pijpeman, Jan Sonjéstraat 23, tel. 33577.

Groote propaganda-avond voor de Luchtbescherming

Men verzoekt ons opneming van het volgende:

Maandagavond a.s. om 8.15 uur zal in het gebouw „Palace" aan den Ged. Botersloot 92 alhier, een groote propaganda-avond ten behoeve van de luchtbescherming worden georganiseerd door de afdeelingen Oost, Centrum-Noord en West van de Nederlandsche Vereeniging voor Luchtbescherming. Het openingswoord zal gesproken worden door den heer N. B. M. Vierhout, Voorzitter der Contactcommissie. Daarna zal een rede worden gehouden door onzen Burgemeester, Mr. P. J. Oud, terwijl na de pauze het woord zal worden gevoerd door Mr. H. Bogaardt, Directeur-Secretaris der Ned. Vereeniging voor Luchtbescherming te 's-Gravenhage. Het programma vermeldt voorts declamatie en muziek.

De betreffende afdeelingsbesturen vertrouwen, dat zeer veel stadgenooten dezen avond zullen bijwonen!

Belangstelling voor Joodsch Sociaal Werk

Initiatief van Ten Bate der Armen

Op Donderdag 29 Februari belegt de Isr. Weld. Vereeniging „Ten Bate der Armen" een bijeenkomst in het Joodsch Tehuis, 2e Lombardstraat 92, waarin het woord gevoerd zal worden door de heeren M. Melamed en L. S. van Wessel over: Joodsch filanthropisch werk. Bovendien zal er een film van den heer Ph. Hartogs worden vertoond, waarin het sociaal-cultureele werk aanschouwelijk wordt voorgesteld.

De bedoeling van de bijeenkomst is, om anderen, in het bijzonder jongere personen, d.w.z. in den leeftijd van 20-30 jaar, op te wekken tot interesse voor het sociale werk; aangezien dit werk zich steeds meer uitbreidt is het van zeer groot belang, dat jongere krachten zich beschikbaar stellen, om in de toekomst de ouderen te vervangen. Ongetwijfeld zullen er bij de Joodsche jongelui in Rotterdam zijn, die zich gaarne voor het maatschappelijk werk willen geven en voor wie dus het bijwonen van deze bijeenkomst bijzonder zij aanbevolen.

Inlichtingen worden verstrekt door den heer J. Frank, Strooveer 14, tel. 41823.

J.S.V. „Zeriezoeth"

Het bestuur deelt ons mede, dat de belangstelling voor de opvoering van de revue op 17 Maart a.s. buitengewoon is. Verschillende attracties worden nog overwogen, zoodat succes zoo goed als verzekerd is. Wie zich niet tijdig van kaarten voorziet, loopt kans te laat te komen!

Acad. Examens

Geslaagd aan de Rijksuniversiteit te Leiden voor het cand. ex. Ned. recht de heer J. Weijl alhier.

HAAGENS VOOR GOED DRUKWERK

CORRESPONDENTIE

H. de L. te A. — In ons volgend nummer.

Enkele stukken (o.a. jaarverslag van De Schakel te Amsterdam) moesten wegens te late inzending blijven overstaan tot de volgende week.

EDEL ANTHRACIET
»DE ECHTE BELGISCHE«
TOT NADER AANKONDIGING
AFM. 10/20 f 2.15 - AFM. 30/50 f 2.40
AFMETING 20/30 f 2.60
EIERKOLEN f 1.45 - KLEINTJES f 1.55
ALLES PER H.L. FRANCO THUIS
KOLEN IN PAPIEREN ZAKJES
— f 0.40 PER H.L. EXTRA —
N. v. PUTTEN N.V.
KANTOOR:
ALLARD PIERSONSTRAAT 16
— ROTTERDAM-WEST —
TELEFOON 38737

Vereenigingsnieuws

ROTTERDAM

Agoedas Jisroël Jeugd Organisatie — Deze week geen bijeenkomst.

Agoedo Vrouwenbond — Dinsdagavond 8 uur 15 cursus van en t. h. v. den heer Alex. Toncman. De Haftoro der week.

Beis Hammidrasj — Agenda der leeroefeningen — Zondag: Jongeren 10.30—12 Gemoro, onder leiding van den heer S. Ganz: ouderen 5—6 u. Misjnajous, leiding een der Balbattim; jongeren en ouderen 7—8 uur Kitsoer Sj. O., leiding Rabbijn M. Cohen; Maandagavond: ouderen 7.30—8.30 uur S. Hachinnoeg, leiding Dr. Gradenwitz; Dinsdagavond: jongeren 7—8 uur Tehilliem, leiding Opperrabbijn; ouderen 8—9 uur Gemoro, leiding Opperrabbijn; Woensdagavond: jongeren 7.30—8.30 uur Misjnajous, leiding de heer S. Ganz; Donderdagavond ouderen 8—9 uur Gemoro, leiding een der Balbattim; Sjabbos: jongeren en ouderen 12.30—1.30 uur Sidro met Rasji, leiding Rabbijn M. Cohen; jongeren 7—8 u. n.m. Touro met Rasji, leiding Arts D. Hausdorff.

Instituut voor Joodsche Ontwikkeling — Dinsdagavond a.s. 8.15 uur n.m. cursus van Mej. C. Eitje over: De ontwikkelingsgeschiedenis van den eersten Joodschen Staat. Gemeentegebouw Botersloot 73.

Touro met Rasji-club — Sjabbos a.s. van 2 tot 3 uur onder leiding van den heer S. de Haas in Beth Hamidrasj, Botersloot 73

AMSTERDAM

Israël afd. A'dam — Zondagmorgen a.s. 11 uur 30 vergaderzaal Port. Isr. Gemeente, jaarl. ledenvergadering.

DEN HAAG

Menorah — Sjabbosmiddag anderhalf uur voor nacht Oneg Sjabbos-bijeenkomst. Vereenigingslokaal Brugschestraat 12 onder leiding van oud-Opperrabbijn Dr. Adolf Altmann.

Reisjies Gogmoh — Zondagavond 7 uur Gemoro o.l.v. Opperrabbijn I. Maarsen; Maandagavond 7 uur 15 Misjnoh o.l.v. den heer Ch. Ullmann; Dinsdag- en Donderdagavond Gemoro o.l.v. Rabbijn I. J. v. Gelder.

IN EENIGE REGELS ...

— Lord Herbert Samuel heeft voor den Jeruzalemschen omroep een radiorede in het Engelsch gehouden.

— De Britsche Mandaatsregeering heeft in het Lagerhuis op een desbetreffende vraag nogmaals verklaard de bepalingen inzake de Joodsche immigratie in Palestina niet te kunnen verzachten.

— Onder auspiciën van de vereeniging Agdoeth te Tilburg wordt aldaar Zondagavond a.s. een contact-avond georganiseerd voor de leden der Gemeente, waar als spreker zal optreden Opperrabbijn S. Heertjes. Vocale medewerking zal worden verleend door den heer Sam. de Jong uit Rotterdam.

— De Vereeniging „Troost der Treurenden" te Rotterdam heeft Dinsdagavond j.l. een vergadering gehouden, waar de heeren J. Bromet en L. Preger het woord gevoerd hebben over het werk der vereeniging, waarvan verslag in ons volgend nummer.

— Dr. A. Klee heeft Zondagavond j.l. voor het Oost-Joodsch Verbond te Den Haag een zelfde rede als de vorige week te Rotterdam gehouden over: Von Jüdischer Seele und von Jüdischer Kraft.

— Voor de Joodsche Societeit te Nijkerk sprak Zondagavond j.l. de heer M. Pinto uit Arnhem over de verhouding tusschen geloof en wetenschap.

Laatste Berichten

WILNA

Oost-Europeesche Agoedistische Executieve gevormd

Een conferentie van leiders der Agoedas Jisroëli Wereldorganisatie, waarbij afgevaardigden uit alle deelen van Lithauen, Lettland en uit het voormalige Polen bijeen waren, is hier ter stede gehouden.

De vroegere Poolsche Senator I. Trockenheim en de Sejmafgevaardigde T. Minzberg waren mede aanwezig.

Besloten werd tot de stichting van een Oost-Europeesche Executieve der Agoedo met zetel in Telschi, waar de beroemde Lithausche Jesjiwo staat.

Een delegatie zal naar de Vereenigde Staten vertrekken, om een fonds te vormen tot de weder oprichting der verwoeste Poolsche Jesjiwous in Lithauen.

De Haan's Matzes staan bovenaan!

בר מצוה

van onzen Zoon **SAM**
op שבת ס' ויקהל כ"ב אדר א' 2 Maart 1940
M. EMANUEL
M. EMANUEL–Goldschmidt
Rotterdam, Beatrijsstraat 53
Receptie 3–5 uur

Op 16 Februari, 7 Adar, overleed te Amsterdam zacht en kalm onze lieve Man, Vader, Behuwd- en Grootvader

WILLEM ALEXANDER PAUL FREDERIK LODEWIJK SANDERS

in den ouderdom van ruim 73 jaren

Uit aller naam
C. SANDERS–Themans

Rotterdam, Schiedamschesingel 91 B

Wegens ongesteldheid geen bezoek

Uitsluitend langs dezen weg betuigen wij onzen hartelijken dank voor de zeer talrijke bewijzen van belangstelling op 18 dezer ondervonden.

I. FRENK
B. FRENK–den Hartog
en kinderen

Jonker Fransstraat 61

Bel op voor een luxe taxi Ford V 8

32045

J. Breure Garage-bedrijf
Schietbaanstraat 25 - Math. dijk 191 - Duys str. 10
Dag en nacht geopend

VLEUGELS
een grote keus
in kleine vleugels

HANO'S
RIJKEN & DE LANGE
GED. BINNENROTTE 154 ROTTERDAM

„BEATRIX"
GOUDSCHEWEG 31a
is en blijft het adres voor
Luxe- en Huishoudelijke Artikelen
Ook voor Gero-Artikelen

J. VOERMAN
Rijwielen en
Electro-Onderdeelen
Crooswijkscheweg 93
Dijkstraat 6 - Rotterdam

Sigarenhandel „RECORD"
Volrijpe Deli-Sumatra 4 cent
Een verrassing voor den kenner
Goudscheweg 114, Rotterdam

S. BRACHT
Melk - Boter - Kaas
Eieren en Comestibles
Bergschelaan 233, Rotterdam
Thuisbezorgen zonder prijsverhooging

Levensmiddelenbedrijf A. Streefkerk
Aardappelen, Groenten en Fruit
Brandstoffen
Schieweg 60 hoek Schepenstraat, Tel. 42887

PIANO
Te koop mooie zwarte piano, volle toon, 5 jaar garantie, f 85.–
A. Robbersen, Spoorsingel 22, Telef. 46090

P. J. HASSELMAN
Timmerman - Aannemer
Onderhoud van Huizen
LANGE WARANDE 34a
Telefoon 56253 - Rotterdam
Werkplaats: Boezemsingel 154

Joodsche Tennisclub
zoekt nog eenige goed spelende dames voor 3e Klasse B competitie van de N.L.I.B. Br. BMS 61, Adv. Bur. Slagter, Delftschestr. 61.

In klein orth. gezin wordt gevraagd
Hollandsch meisje
als hujshoudster, ter verzorging van rit. keuken, enz. Br. No. 260 bur. v. d. blad.

Huishoudster gevraagd
in lib. gezin van 2 pers. Goed kunnende koken. Hulp-werkster aanwezig. Br. BMS 45, Adv. Bur. Slagter, Delftschestraat 61.

Jongmensch b.b.h.h. vraagt net
ritueel kosthuis
m. huiselijk verkeer. Br. No. 261 bur v. d. bl.

Permanent Wave f 2.50
Wasschen, Knippen en Watergolven inbegrepen. Origineele oliebehandeling
Haarverven 85 cent
Wasschen, knippen of onduleeren 30 ct.
Wasschen, watergolven. . . . . 60 ct.
JOH. KIELA, Goudscheweg 49, Tel. 54306

Wasscherij Binkhorst
Fijn Goed. Gordijnen Dekens
Groote Visscherijstraat 90a
Rotterdam-West

A. VOOGT
Lood- en Zinkverwerker
Erkend Gas- en Waterfitter
KETTINGSTRAAT 74
Telefoon 13929, Rotterdam

Uw adres voor prima Boter, Kaas en Eieren is
Het Kaasboertje
J. OOST
Middellandplein 27 - Rotterdam

BLOEMENMAGAZIJN „ROZA"
H. v. d. VEERDONK
Beukelsdijk 102 · Tel. 34188
Rotterdam
BLOEMWERKEN VOOR IEDERE GELEGENHEID

'n Delicatesse is onze
Specialiteit Taart „Gateau Mérite"
J. H. LAARHOVEN
Banketbakker en Kok
Beukelsdijk 175 — Telefoon 31113
Alleen en uitsluitend 1e klas kwaliteit

Fa. v. d. KUIJL
SCHOONMAAKBEDRIJF
Schiekade 109a, Rotterdam, Tel. 44161
Dagelijks inwendig schoonhouden van kantoren en gebouwen
GLAZENWASSCHERIJ
Schoonmaken v. te betrekken woningen

BREUR's IJZERHANDEL
IJzerwaren, Gereedschappen, Huishoudelijke Art.
Vlietlaan 55, Tel. 51283, Rotterdam

Levensmiddelenbedrijf P. Neleman
VLIETLAAN 50
Boter — Kaas — Eieren
Kruidenierswaren, Comestibles

OERLEMANS'
LEVENSMIDDELENBEDRIJF
Schieweg 95
Zonder prijsverhooging aan huis bezorgd
en 5 % Korting

A. H. Stierman Pzn.
- Architect -
Schieweg 85
Tel. 40673 · Rotterdam
Makelaar-Administrateur van vaste goederen - Taxaties - Hypotheken

---

ESDERS

KLEEDINGMAGAZIJNEN

DAMES-, HEEREN- EN KINDERKLEEDING

Naast onze **lage prijzen** zijn de **prima kwaliteit stoffen** en **onberispelijke pasvorm** van onze kleeding BELANGRIJKE VOORDEELEN, die alléén ESDERS U bieden kan!

▲
Speciale Afdeeling
DAMES- EN HEERENKLEEDING
naar maat
▼

Draagt Esders' Kleeding
HOOFDSTEEG ROTTERDAM

A. de Sterke
RIJWIELEN - MOTOREN
REPARATIE — STALLING
Levering van diverse merken rijwielen
Bergweg 363, Rotterdam

GOED en GOEDKOOP
lever ik dagelijks aan vele Joodsche gezinnen de allerbeste kwaliteiten
Aardappelen, Groenten en Fruit
franco aan huis — Aanbevelend
M. v. ASPEREN
vh W. JANSSEN
Duivenvoordestraat 69
(Hoek Aleidisstraat). Tel. 31699

ŠKODA AUTOMOBIELEN
EEN TSJECHISCH PRODUCT
Oersolide, zuinig en betrouwbaar
Voor Rotterdam en Omstreken
Goosen's Autobedrijf
NIEUWE BINNENWEG 311, TEL. 33546

Sigarenmagazijn „Regina"
STATENWEG 106
Rotterdam - Telefoon 46048
Groote sorteering Sigaren, Sigaretten, Tabak, Pijpen enz

J. C. van Oosterhout
2e MIDDELLANDSTRAAT 8
Telefoon 30525 · Rotterdam
Aardappelen, Groenten
Binnen- en Buitenlandsch Fruit
Vruchten in glas en blik
Conserven en Kruidenierswaren

Radio - Electriciteit
REPARATIES
Palais du Lumiere
GED. SLAAK 79
Aanb. J. A. J. C. v. Kwawegen

H. M. VAN DER WALLE
SCHOENREPARATIE-Fabriek
Vlietlaan 28, Tel. 14353 (gev. sinds 1913)
Afhalen en bezorgen gratis

ISR. WELD. VER. „TEN BATE DER ARMEN" te Rotterdam

BIJEENKOMST

op DONDERDAG 29 FEBRUARI, 's avonds 8.15 uur in „HET JOODSCH TEHUIS", 2e Lombardstraat 92
Sprekers: de Heeren **M. MELAMED** en **L. S. v. WESSEL**
Onderwerp: **Het Joodsch Sociaal-Philanthropisch Werk**
Daarna vertooning van een Sociaal-Cultureele Film
Dames en Heeren, die zich interesseeren voor maatschappelijk werk, worden tot deze bijeenkomst uitgenoodigd. Inlichtingen aan het secretariaat: Strooveer 14, Tel. 41823

Vele leden van de Gewre Troost der Treurenden betuigden mij hun spijt, dat zij niet evenals vorige jaren, de overheerlijke Hollandia-Matzes door de Gewre geleverd krijgen. Ten **onrechte** offreert de Gewre Normaal-Matzes. Deze bij **uitstek overheerlijke** Matze **kan alleen** leveren de **Hollandia Paaschbroodfabriek** te Enschedé en **niemand anders.**

Om aan de vele binnengekomen verzoeken van Gewreleden te kunnen voldoen, heb ik besloten, om voor **alle leden** van de Gewre **Troost der Treurenden,** en van de Heeren **L. Droomer** en **A. de Wit,** de niet te evenaren **Hollandia Matzes** voor den zelfden prijs en condities te leveren als de Gewre Troost der Treurenden noteert, terwijl ik voor het matzemeel **acht** cent per K.G. **lager** noteer.

Bestellingen s.v.p. per briefkaart, porto 2 cent. Hoogachtend,

MAARSSEN's Levensmiddelenbedrijf
Opgericht 1899, Giro 81919 - Henegouwerlaan 25, Rotterdam
Wij verzenden ook voor U naar Duitschland Matzes!

Brechcokes en Anthracietnootjes IV
voor
CENTRALE VERWARMING
N.V. Steenkolenhandel v.h. Joh. v. d. Willigen
Coolsingel 23 - Tel. 52347
Kolenpark: 2e Rosestraat 3, Tel. 12640

NIEUW Succesvol geneesmiddel tegen **aambeien** alléén verkrijgbaar bij
„De Drogist van Kralingen"
S. v. Asperen, Tel. 13867
Libanonweg 14 hoek Jaffa
Prijs per potje f 1.-

S. C. DE HAAN's Loodgieters- en Huizenonderhoudsbedrijf N.V.
Installatie-Bureau van Sanitaire Artikelen. Erkend Gas- en Waterfitter
Taborstraat 26, Tel. 13237. Woonhuis: Taborstraat 7b, Tel. 15098, Rotterdam

---

B. KORING - Meubelmakerij, Stoffeerderij, Behangerij
Telefoon 52547, Slotstraat 9, Rotterdam - Werkplaats: Vredehofstraat 13

Voor Schilderwerk: van der Steen en van Dijl
— Het adres voor goed en goedkoop schilderwerk —
Dijkstraat 60, Rotterdam, Tel. 54144

Ook voor **Levertraan** naar
Drogisterij Romeijn
Vanaf 40 ct. per flesch — Lusthofstraat 47 - Telefoon 57246

VOOR BETERE SCHOENREPARATIE **DE BRABANTSCHE WINKEL**
Bergschelaan 324c
BILLIJKE PRIJZEN!
Kwaliteit en afwerking GEGARANDEERD
C. A. BLOM, onder Rijkstoez. gedipl. Schoenhersteller

Vulcaniseer-inrichting en Radiateurmakerij
„DE TOEKOMST"
Mathenesserdijk 485-487, Rotterdam, Tel. 31438

Voor iets beters naar PETERS
DE DROGIST SINDS 1898
Nieuwe Binnenweg 223, Tel. 33256. Rotterdam, Schieweg 58, Tel. 43741

H. VISSER 5 % korting Kruidenier
Statenweg 63, Rotterdam, Telefoon 45113
Conserven. Comestibles. Uitgebreide Chocolaterie. Specialiteit Verkade's Artikelen

---

S. J. G. WULFF in Chemicaliën, Drogerijen etc.
U belt 52546 - Wij bezorgen - Westnieuwland 8

H. KATS, Brandstoffenhandel en Goederenvervoer
Boudewijnstraat 121, Rotterdam-Z., Telef. 51314

Uw adres

voor Melk, Boter, Kaas, Gebak, Chocolade, Biscuits, Wijnen en Kruidenierswaren onder Rabb. Toezicht

is Fa. M. H. Wijnbergen

Ammanstraat 8
Telefoon 52342

Alles wordt thuisbezorgd!

GEVESTIGD 1902

van Onlangs doet het vakkundig

Electricien - Loodgieter
Showroom en Kantoor
Schietbaanlaan 33-35, Tel. 32795
Alles op gebied van
gas, water, electriciteit

WIST U? Dat wij erkend zijn door G.E.B. Voor storing DAG en NACHT Geopend
Nog geen klant? Inlichtingen, Adviezen, Begrootingen gratis
Verlichting Magazijn „HOLLANDIA", Goudscheweg 58, Telef. 10161

Voor Melk en Room één adres . . .
W. Rodenburg Jr., Schieweg 110, Tel. 46093

Uw geld wordt het best benut. *Indien U verhuist met SCHUT*
HERMAN SCHUT is sinds jaren Uw adres
ALLEEN Vijverhofstraat 63, Telefoon 40452

Uw aanbevolen SCHOENMAKERIJ is
„Süperlargo"
Strooveer 8c - Rotterdam - Telefoon 46065

Gebr. Godschalk - Meubelfabrikanten
Behangerij — Stoffeerderij
Meermansstraat 36, Rotterdam, Telefoon 53106

Complete Meubileering L. J. van der Sluijs
Wij fabriceeren zelf en maken ook meubelen volgens teekening
BERGSCHELAAN 319c - ROTTERDAM - TELEFOON 45426

Boekbinderij - Brocheerderij
C. van Vugt
Breede Hilledijk 2, Rotterdam-Zuid
Telefoon 13391

DAMES PAST OP!
Een mislukte permanent geeft U
6 maanden e gernis
een **goede** 9 maanden genoegen
Olie Permanent f 1.50 en f 2.50
MAISON CORRY
Oleanderstraat hoek St. Andriesstraat
Telefoon 14177 - Rotterdam-Zuid

Leni van den Berg
Pianolerares
Harddraverstraat 45a

Onder een goed portret staat
Foto „Dettiny"
Schiekade 3
bij de Heulbrug

BRINKMAN & ZOON. Het spec. adres voor Wasch- en Wringmachines
Gevestigd 1899 — Reparaties aan alle merken
Goudscheweg 70 - Rotterdam - Tel. 55811

A. Meeldijk Aardappelen, Groenten, Fruit, Conserven en Delicatessen
Spec. in het opmaken van Fruitmanden en Fruitschalen
Thuisbezorging gratis
VLIETLAAN No. 33a - ROTTERDAM

SCHIEDAM

Juist NU kunnen Uw kinderen niet buiten **LEVERTRAAN.** Het geeft hen weerstand tegen de kou door het hooge vitaminegehalte, dat alleen aanwezig is in de beste kwaliteiten Levertraan. Zulke Levertraan houden wij voor U voorradig.
1/2 flesch 40 cent, dubbele flesch 75 cent, exclusief flesch
VAN DER SMAN's Drogisterijen, Hoogstraat 115 en Groenelaan 30, Telef. 68241, Schiedam

Metsel-, Stucadoor- en Witwerk — Schoorsteen- en Rioolwerk
P. BREUR, Halleystraat 46, Telef. 67811
Verbouwing en Reparatie — Werkplaats: Cartesiusstraat 4, Schiedam

VAKSCHOOL
der koninklijk goedgekeurde vereeniging van Modevakscholen in Nederland
Directrice: H. M. TH. VAN ALPHEN
Spreekuur Donderdag van 4 tot 5 uur
Rotterdamsche dijk 243, Schiedam

Drukkerij en Cartonnagefabriek
Labor Vincit
Handelsdrukwerk, Reclamedrukwerk, Rolfilmdoosjes, Fotomapjes, Etiketten, Verpakkingsdoosjes voor Drogisten, Apotheken en Chemische fabrieken
Hoogstraat 132, Schiedam, Tel. 67930

DEN HAAG

VRAAGT Krul's ECHTE HAAGSCHE HOPJES — VRAAGT Krul's FIJNE BONBONS — VRAAGT Krul's EXTRA CHOCOLAT SUISSE — VRAAGT Krul's BEROEMDE CHOC. PASTILLES — VRAAGT Krul's BEKEND FIJN GEBAK

Het Goudsche Kaashuis
Speciaal in boter, kaas en eieren. Groote sorteering in boerenvolvette kaas
T. v. ROOYEN, Weimarstraat 38a t.o. Paul Kaiser, Den Haag

O. G. HILLEBRAND Behangerij Stoffeerderij Beddenmakerij
Elandstraat 38, Telefoon 390481, Den Haag

Leder-Ververij „Mella"
Verven van alle lederwaren, zooals schoenen, autokappen, leeren jassen, enz enz.
Heerenstraat 14a - Den Haag - Telefoon 116422

Kaashandel „de Rijnstreek"
Versche Hollandsche Roomboter. Uitsluitend eerste kwaliteit Kaassoorten
Boter, Kaas, Eieren. WITTE DE WITHSTRAAT 106, den Haag

Sigarenhandel F. J. Brandt
s-Gravenhage *Weissenbruchstraat 8* *Telefoon* 72.11.65

Fa. Wed. S. KRAMER & Zn.
Handel in Aardappelen, Groenten, Fruit, Conserven. Spec. adres voor Hotels en Rest.
Amsterd. Veerkade 34, Den Haag, Tel. 114490

Moffel- en Spuit-Inrichting - Zandstraalbedrijf
M. F. DEEGE
Nieuwe Molstraat 56-58, Den Haag, Tel. 117.100
Uitsluitend voor den handel

Willems' bakkerijen n.v.
Bilderdijkstraat 143
Telefoon 390243, Den Haag
Leverancier van vele Joodsche Gezinnen, want we bakken uitsluitend met volle melk
Prima kwaliteit!
Filialen door de geheele stad:

HEERENKLEEDINGMAGAZIJN
„FORTUNA"
Torenstraat 18 - Den Haag
Telefoon 113068
HEERENKLEEDING NAAR MAAT
A. G. J. TE PAS
DAMES- EN HEEREN-KLEERMAKERIJ
Sport en flanel. Moderne stoffen. Stalen op aanvrage. Keer- en Reparatie-inrichting
Zuiderparklaan 84 - Den Haag

J. A. v. d. BERG, Leder- en Schoenfourituren
Engros en Detail
Voetbal-, Gymn.- en Rhythmiekschoenen
Weissenbruchstr. 25, Tel. 81271, Amsterdam

AMSTERDAM

J. VELDHUISEN, Handel in Aardappelen, Groenten en Fruit
Burgem. Tellegenstraat 19, Cornelis Anthoniszstraat 46, Amsterdam
Hooren en thuisbezorgen zonder prijsverhooging

Firma F. H. PETERS, Makelaar
Timmer-, Metsel- en Betonwerken - Onderhoud van huizen
Jacob van Lennepkade 287, Amsterdam, Telef. 80065

RADIO? Ingenieursbureau BOUMAN
2e Oosterparkstraat 263, Telef. 54773, A'dam
Hoogste inruil. Prima service. Gemakkelijke betalingscondities

H. Tervoort AANNEMER EN MAKELAAR ONDERHOUDSWERKEN
Egelantiersgracht 95 - Amsterdam - Telefoon 48056

Kaashandel L. Broeke
van Woustraat 50
Telefoon 21165 - Amsterdam

ARIE ANGEL's
Verhuis- en Transport-onderneming
2e Const. Huygensstr. 58-62, Tel. 85461, A'dam
STADS-EXPEDITIE

BREDA

Jos. A. van Dijk, Houthandel en Timmerfabriek
Aannemer van Nieuwbouw en Onderhoudswerken
Ginneken - Telefoon 3312

N.V. De Vereenigde Brandstoffenhandelaren
Weg naar Terheijden 2, Tel. 3366, Breda, Giro 38750
Alle soorten Brandstoffen voor Huisbrand en Industrie

NIJMEGEN

J. G. Weijers Handel in alle soorten BRANDSTOFFEN
PAPENGAS 14 — TELEFOON 24782 — NIJMEGEN

Maison Preisser
Luxe Brood- en Banketbakkerij
Berg en Dalscheweg 29
Telef. 20921 - Nijmegen

Theo Jansen
voor Elegante Mode-Schoenen
GROOTSTE SORTEERING „SWIFT" SCHOENEN
Korte Burchtstraat 16
Telefoon 24138 - Nijmegen

EINDHOVEN

Electr. Model Schoenmakerij „DUPLA"
J. J. Couwenberg, Kleine Berg 23, Telefoon 5994, Eindhoven
Speciaal voor het vergrooten van schoenen en opnieuw modelleeren

VOLKER
CENTRALE VERWARMING N.V.
SANITAIR
KOUD-WARM-WATER
EINDHOVEN TEL: 3124

P. A. VAN DE RIJT
Belastingconsulent. Lid N. I. v. B
Kantoor Hemelrijken 173, Eindhoven, Tel. 5985
Deskundige behandeling van ALLE belastingzaken. Inrichten en bijhouden van boekhoudingen. Lage tarieven
Donderdag en Vrijdag geen spreekuur

Gebr. O. Q. C. Toffolo
Frankrijkstraat 26 (achter)
Eindhoven
Terrazzo en Cementvloeren
Betonschuttingen, Gootsteenen, enz.

Het adres voor Uw
Fijnstrijkgoed
is
Scheffer-Almelo
Willemstraat 43b, Eindhoven

Bureau Derks
Ten Hagestraat 5 - Telefoon 2187
Behandeling van alle belastingzaken
Deskundige verzorging verzekerd
Oud-Chef de Bureau ter Inspectie der Directe belastingen, Eindhoven

Kalender

Van 23 t/m 29 Februari 1940
Van 14 t/m 20 אדר א' 5700

Vrijdag פורים קטן
Begin van den Sabbath 5 uur 15 min.
ס' כי תשא
פורים קטן
Einde van den Sabbath
Zône I 6 uur 12 min.
„ II 6 „ 12 „
„ III 6 „ 12 „
„ IV 6 „ 15 „
„ V 6 „ 13 „

Indeeling der Zônes voor de „nacht"-tabellen:
Zône I: Groningen, Friesland, Drenthe en Den Helder
Zône II: Noord-Holland (behalve den Helder), Amsterdam, Overijsel en de Geldersche Gemeenten Nijkerk, Harderwijk, Elburg en Hattum
Zône III: Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland, behalve bovengenoemde Gemeenten
Zône IV: Zeeland, Noord-Brabant en Noord-Limburg
Zône V: Zuid-Limburg

Voorburg - Leidschendam

Woningbureau „Vronesteyn" Beëedigde Makelaars — en Taxateurs —
Assurantiën, Beheer van vaste goederen, Hypotheken, Bouwcredieten
Park Vronesteyn 61, tel. 778222, Prinses Mariannalaan 272, tel. 778458, Voorburg

Voor al Uw LEVENSMIDDELEN bij MEERSHOEK
Specialiteit in Prima Kaassoorten — Rembrandtlaan 37, Voorburg, Tel. 778509

NIEUKERK's Groenten-, Fruit- en Brandstoffenbedrijf
Prijs alléén verwerft geen roem. De kwaliteit, die moet het doen
van Egmondestraat 3 - Voorburg - Telef. 770464

Firma W. BLONK - Levensmiddelen
DAMLAAN 70 - LEIDSCHENDAM - TELEFOON 56

Haagen's Schoenenmagazijn
Elec. Reparatie-inrichting. Voor het betere werk
VEENESTRAAT 30 - LEIDSCHENDAM

Timmerbedrijf Fa. L. M. Groenewegen
Nieuwbouw - Verbouw - Winkelbetimmeringen
Sluisplein 19 - Leidschendam - Telefoon No. 16

Stoomwasscherij P. de Haan
LOOIERSLAAN 2 - TELEFOON 45 - LEIDSCHENDAM

C. L. Koot
MELK, BOTER, KAAS, EIEREN
Opwijckstraat 5
Voorburg - Telef. 779621

Expediteur en Aannemer van Grond- en Heiwerk
Levering van Grond
Maas Duinzand en Grind
Aanbevelend **J. J. van Kempen**
L. v. Heldenburg 40, Voorburg, Tel. 778632

B. Deegenaars
Timmerman Metselaar Aannemer
Loolaan 94 — Voorburg
Telefoon 778595

E. J. H. M. 'T HART
Rijwielhandel en Reparatie-inrichting
Erkend Rijwielhandelaar
Heeswijkstraat 3 - Voorburg

Garage „Opwijck"
Reparatie-inrichting - Autohandel
Telefoon 779324
Looierslaan 93-99 Voorburg

BRANDSTOFFENHANDEL
Fa. M. J. Krijtenburg
WESTEINDE 64 - TELEFOON 778156
VOORBURG
Levering van ALLE SOORTEN Brandstoffen

Verhuizingen met moderne auto-tapisière
Transport van piano's en brandkasten
Ruime droge bergplaats voor inboedels
Inpakken en verzenden naar overzeesche gewesten — Gevestigd sedert 1901
P. KEIJZER & Zn.
Voorburg, Westeinde 10, Tel. 778091

WASSENAAR

J. VAN DER WEL Schilder en Behanger - Glashandel
Kerkehout 10e, Tel. 716855, Wassenaar
Timmer- en Metselbedrijf, Bronzen Tochtstrip (ook voor stalen ramen)
MARQUIZEN - Kleine Onderhoudswerken - Kerkehout 37b

Telefoon 716591
EERSTE WASSENAARSCHE
KLEIN-TAX-ONDERN.
— (H. J. JAHN) —
ook groote wagens disponibel
Schouwweg 22 - Wassenaar

ELECTRO-RADIO-TECHNISCH BUREAU
A. J. BODDÉUS
GEDIPLOM. ELECTROTECHNICUS
ELECTRICITEIT OP ELK GEBIED
Rijksstraatweg 447, Wassenaar, Tel. 71.60.25

H. A. L. v. Doornen
Behangerij en Stoffeerderij
— Woninginrichting —
v. Z. v. Nijeveltstraat 3, Wassenaar, Tel. 716563

Garage „Nieuwe Deijl"
J. J. JANSEN — DEN DEIJL
Rijksstraatweg 312-314a, Tel. 710349
Stalling - Reparatie - DUCO Spuit-inrichting

Brandstoffenhandel
GEBR. VISSER
Papeweg 48, Telefoon 716.113, Wassenaar

TWEEDE BLAD

WEEKBLAD VOOR ISRAEL. HUISGEZINNEN

Vrijdag 23 Februari 1940

Waarom grijpt God niet in?

Men legge het goddelijk wereldbestel geen menschelijke maatstaven aan!

De Profeten in Israël

עד מתי אתם פסחים על שתי הסעיפים

Tot hoelang hinkt gij nog op de twee gedachten?

אשר בחר בנביאים טובים Het zijn woorden ontleend aan de Berocho, welke gezegd wordt vóór de voorlezing van de Haftoro. De Haftoro's zijn stukken genomen uit de boeken der Profeten, zoowel de „Eerste" als de „Latere" en daardoor laat zich verklaren, dat wij, voor wij beginnen met de lezing, Hem danken, „Die goede Profeten heeft (hebt) uitverkoren en behagen heeft (hebt) geschept in hun woorden, die met waarheid werden uitgesproken". *Woorden, die met waarheid werden uitgesproken.* Het schijnt, dat dit alom niet voldoende bekend is, of hoewel voldoende bekend, niet voldoende beseft wordt. Want ware dit wel het geval, men zou mogen verwachten, dat de Haftorolezing meer aandacht zou genieten, dan vaak geschiedt. Veelal valt toch te constateeren, dat tijdens de Tourolezing, het Synagogepubliek rustig en vol aandacht is, terwijl de Haftorólezing slechts door enkelen gevolgd wordt, doch het meerendeel der bezoekers een houding aanneemt en gesprekken gaat voeren op een wijze, die doet denken, dat vergeten wordt, dat men zich in een *bedehuis* bevindt.

„Goede Profeten". Ontegenzeggelijk heeft het volk Israël voor zijn cultureel voortbestaan onnoemelijk veel te danken aan zijn Profeten. Hoeveel Profeten zijn er in den loop der tijden onder Israël werkzaam geweest? Gewoonlijk spreekt men van drie „groote" (Jesaja, Jeremia en Ezechiël) en twaalf „kleine" (Hosea, Joël, Amos, Obadja, Jona, Micha, Nahum, Habbakkuk, Zephanja, Haggai, Zecharia en Malachi), Profeten. In den Talmoed (Megillo 14a) wordt weliswaar gezegd, dat 48 Profeten en 7 Profetessen onder Israël geweest zijn, maar, zooals wij nog verder zullen zien, is het hoogstwaarschijnlijk, dat deze getallen veel en veel grooter moeten gesteld worden. Op velerlei gebied hebben de Profeten zich bewogen. Hun taak was zoowel negatief als positief. Negatief in dien zin, dat zij geroepen waren ter bestrijding van den afgodendienst, een hoofdzonde, waaraan Israël zich herhaaldelijk heeft schuldig gemaakt. Ook in de Haftoro van deze week zien wij den fieren kampioen, den Profeet Elia, als heftig en krachtig bestrijder van den verfoeilijken Baäldienst, een vorm van *awoudo zoro,* die in den tijd van Koning Achab schrikbarende afmetingen had aangenomen. In het Talmoedtractaat Awoudo Zoro (54b) vinden wij het volgende vermeld: „Men vroeg de ouden in Rome: Wanneer uw God den afgodendienst niet wil, waarom vernietigt Hij dan die goden niet? Zij antwoordden: Indien zij dingen aanbaden, welke de wereld niet noodig heeft, zou Hij ze wel vernietigen, maar zij aanbidden zon, maan, sterren en planeten. Zou Hij nu terwille van die dwazen Zijn wereld verwoesten? Edoch de wereld vervolgt haar natuurlijken loop, doch de dwazen, die hun handelingen verdorven hebben, moeten daarvan eens rekenschap afleggen". Zooals de „philosofen" den ouden in Rome een vraag voorlegden, wordt ook thans nog menig keer gesproken. Zoo vaak spreekt toch de kleine, nietige mensch: Waarom doet God niet zoo? Waarom grijpt Hij niet in, om dit of dat onmogelijk te maken? Het zijn woorden, die gesproken worden en vragen, die gesteld worden, doordien men, bij beoordeeling van het *goddelijk* wereldbestel, *menschelijke* maatstaven wil aanleggen. Edoch, de wereld, eenmaal geschapen zijnde, „vervolgt haar natuurlijken loop, doch de dwazen, die hun handelingen verdorven hebben, moeten daarvan eens rekenschap afleggen". De Talmoed (t.a.p.) noemt meerdere gevallen, die aldus beoordeeld moeten worden. Iemand steelt een Sea tarwe en zaait het uit. Men zou „van rechtswege" mogen verwachten, dat de gestolen tarwe, niet tot ontkieming zou komen, edoch „de wereld vervolgt haar natuurlijken loop enz." Iemand heeft gemeenschap met de vrouw van zijn naaste. Men zou mogen verwachten, dat zoodanige vrouw niet zwanger zou worden, evenwel „de wereld vervolgt haar natuurlijken loop enz." De gevolgen van verkeerde daden en van zware zonden kunnen, niet altijd uitblijven op een wijze, zooals het kleinmenschelijk inzicht dat zou wenschen, maar wel zullen „de dwazen, die hun handelingen verdorven hebben, eens daarvan rekenschap moeten afleggen". Ook bij het beoordeelen van de vraag: Waarom vernietigt God de afgoden niet? heeft het inzicht van de „philosofen" gefaald.

Van het falen van inzicht gesproken! Dat doet zich op allerlei terrein voor. Om thans een enkel gebied te noemen en wel dat der historie. Hoe weinig menschen hebben op dat gebied een inzicht, dat maar eenigszins de eens geweest zijnde werkelijkheid benadert! De meeste voorstellingen omtrent tijden, welke achter ons liggen en dus historie zijn geworden, zijn absoluut onjuist. Nemen wij als voorbeeld den tijd, waarin wij ons verplaatst zien als wij denken aan de gebeurtenissen, welke ons verhaald worden in de Haftoro van deze week. De gangbare meening is dan toch, dat het Israël uit dien tijd in alle opzichten religieus en moreel verwilderd was, dat alle Touro-voorschriften verwaarloosd werden en dat het meerendeel van het volk volstrekt ongeneigd was het oor te leenen aan de vermanende stemmen der Profeten. Op een zeer bijzondere en verrassende wijze zien wij deze gangbare meening bestreden door Dr. Ph. Biberfeld (in zijn „Einführung in die Jüdische Geschichte"). Zoo zegt hij aan het begin van het vierde hoofdstuk, als titel dragende: „De religieuze toestand in het oude Israël": Wijd verbreid is de opvatting, dat in den tijd van den eersten Tempel slechts een in verhouding klein gedeelte van het Joodsche volk de geboden der Touro waarnam, doch dat het ruim overwegende deel daarentegen vreemde zeden en cultuur huldigde. Eerst in het Babylonische exil, zoo neemt men dan aan, zou een grondige verandering zijn ingetreden. Aanleiding tot deze zienswijze bieden de redevoeringen der Profeten, welke inderdaad het zich te buiten gaan van het volk voortdurend met de scherpste uitdrukkingen geeselen. *Intusschen kan men aan hun schilderingen niet zonder meer een objectief beeld van den toenmaligen toestand ontleenen.* Men moet toch wel in aanmerking nemen, dat de Profeten, beantwoordend aan hun zending, *het volk steeds met absolute maatstaven gemeten hebben.* Zij waren de zendboden Gods, *wier opgaaf het was de werkelijke verhoudingen te meten aan het ideaalbeeld, waartoe het volk zou opgevoed worden. Voor de kennis van de werkelijke verhoudingen is intusschen het feit van meer beteekenis, dat het tenslotte mogelijk was het volk voortdurend op ongezouten wijze terecht te wijzen en te vermanen, gelijk de Profeten het voortdurend gedaan hebben. Zulks doet onwaarschijnlijk een hooge trap van geestelijke en zedelijke cultuur veronderstellen. Slechts zoo laat zich ook het bestaan van de Profeten zelf verklaren".*

En zoo komt Biberfeld te spreken over het aantal der Profeten, door ons boven reeds aangeroerd. Hij komt tot de conclusie, dat in den loop der generaties er een onnoemlijk aantal Profeten geweest is. Hij herinnert aan de Profetenschool van Samuel. Hij wijst erop, dat, wanneer het Obadja gelukte 100 van de door Izebel met den dood bedreigde Profeten te redden, het totaal toen tenminste het tienvoudige moet bedragen hebben. Men moet zich derhalve „met de gedachte vertrouwd maken, dat de Profeten als massaverschijning zijn opgetreden". En belangrijk is ook, dat Biberfeld weet vast te stellen, dat het optreden van de Profeten zeer zegenrijk is geweest. Gewis was er groot zedelijk en geestelijk verval in die tijden, maar ook het Israël van toen bood nog veel lichtzijden. Daartoe kan o.a. gerekend worden het reeds gereleveerde feit, dat het volk in zijn overgroote meerderheid voortdurend bereid gevonden werd de Profeten ongemoeid hun scherpe redevoeringen te laten uitspreken. Maar er is veel meer. Uit het verhaalde in Kon. II 4:23 blijkt, dat het volk zich op Nieuwemaansdag en Sjabbos tot de Profeten begaf, om onderricht en vermaand te worden. Zoo waren de Profeten een macht in den staat, waarmee gerekend moest worden. Om dit goed te begrijpen, leze men o.a. Amos, cap. 7. Dat er nog gevoel voor recht bij het volk aanwezig was, blijkt uit het optreden van Izebel tegenover Naboth (Kon. I 29). Ondanks de ontzettende rechtsverdraaiing hierbij gepleegd, tracht Izebel nog den schijn te redden, door Nabot in staat van beschuldiging te stellen. Ook de reinheidswetten werden in die tijden betracht. Als Samaria belegerd wordt, bevinden de melaatschen zich toch buiten de stad. (Kon. II, cap. 7, overeenkomstig het Tourovoorschrift vervat in Lev. 13:46) Wij zien de soldaten van David de reinheidswetten tot in de uiterste consequenties naleven (Vergelijk Sam. I 21:6)

Wij hebben slechts enkele punten aangeroerd, uit het groote arsenaal, dat Dr. Biberfeld ons ter beschikking heeft gesteld, om te bewijzen, dat ook in de tijden, welke men volgens de gangbare meening gewoon is te zien, als van het diepste religieuze verval en de ergste moreele verwildering, de Touro en haar vertegenwoordigers nog groot gezag werd toegekend. Zooals wij hebben gezien, hebben de Profeten steeds met *absolute maatstaven* gemeten. Dit geschiedde krachtens de zending, waarmee zij belast waren. Zij hadden natuurlijk liever gezien, dat het volk een ideaalbeeld had te aanschouwen gegeven. Het tweeslachtige verfoeiden zij. Vandaar dat ook Elia op den Karmel het volk verwijtend voorhoudt: Tot hoelang hinkt gij nog op de twee gedachten? Doch het feit laat zich nu een keer niet wegredeneeren, dat hier op aarde tusschen ideaal en werkelijkheid nog immer een groote afstand ligt!

SPECIAAL ADRES VOOR
Wol en fijne handwerken
Schieweg 107
ROTTERDAM

Van de Botersloot

Nuttig Sociaal werk van den Joodschen Vrouwenraad

Arbeid voor en in de vluchtelingenkampen — Zorg voor Duitsche Joodsche kinderen — Het werk van het Centraal Kleerendepot — Het Zwaluwnest

Aan het uitgebreide en belangwekkende jaarverslag, dat de Secretaresse der afd. Rotterdam van den Joodschen Vrouwenraad, Mevr. L. J. Tels-Elias, ter jongste algem. vergadering der afdeeling heeft uitgebracht, waarin gecorporeerd de verslagen van bijzondere Commissies der afdeeling, ontleenen wij eenige interessante passages:

In het afgeloopen jaar is ons werk volkomen beheerscht door de noodzakelijkheid, om den arbeid voor de vluchtelingen waar en wanneer mogelijk te steunen. Een groot deel van onze aandacht werd in beslag genomen door de eischen, door de vier groote vluchtelingenkampen om Rotterdam gesteld. Geregeld werden deze kampen bezocht door de huishoudelijke commissie, die geheel uit onze leden was gerecruteerd. Ook in de officieele commissie van Bijstand voor de Vluchtwoners door lessen en concerten afleiding te bieden, werkten vrouwen uit onzen Raad, terwijl de Voorzitster, Mevr. E. Cohen-Hartog, in de semi-officieele commissie van Bijstand voor de Vluchtelingenkampen, een belangrijke taak vervulde. Er mag hier nog wel eens op gewezen worden, dat de Joodsche Vrouwenraad een overwegend aandeel heeft gehad aan de organisatie van dit werk in al zijn geledingen. Ook op een ander gebied van vluchtelingenwerk heeft de Raad zich dit jaar begeven. Toen het bleek, dat de vluchtelingen buiten de kampen behoefte gevoelden aan een vereenigingslokaal, waar zij elkaar ontmoeten konden en waar de reeds eerder aan deze categorie van emigranten gegeven lessen konden plaats hebben, heeft de Vrouwenraad onder deze nieuwe taak met energie de schouders gezet. In samenwerking met Montefiore werd het clubhuis Van Speykstraat in het gebouw van laatstgenoemde vereeniging gesticht.

Ook in het werk van de uit Duitschland gevluchte Joodsche kinderen heeft de Vrouwenraad een groot aandeel gehad. De contrôle op de door Montefiore gesteunde Joodsche gezinnen had onder leiding van Mevr. van Daelen door onze leden plaats, terwijl onder leiding van Mevr. Frenkel-Serphos de pensions, waarin emigranten en transmigranten werden ondergebracht, aan een nauwkeurig toezicht werden onderworpen. Beiden dames komt voor haar toegewijden arbeid de dank der vereeniging toe.

Naast al deze bijzondere door den nood der tijden geïnspireerde werkzaamheden, heeft ook het gewone werk der vereeniging voortgang gehad. Wij kunnen het niet genoeg betreuren, dat slechts een zoo klein percentage van de Rotterdamsche Joodsche vrouwen het nut van den Raad blijkt in te zien. Naar onze overtuiging is de bestaande toestand grootendeels te wijten aan een gebrek in onze propaganda. Reeds lang bestaat dan ook het plan hierin verandering te brengen en wij hopen, dat dit met hulp van onze leden in het komende jaar zal gelukken. Wanneer de Rotterdamsche Joodsche vrouwen eenmaal begrijpen, dat een vereeniging, die niet alleen de solidariteit versterkt, maar ook en vooral alle Joodsche vrouwen naar buiten vertegenwoordigt, onmisbaar is, zullen stellig velen zich bij ons aansluiten. Ook de Regeering, die bij alle in de laatste jaren noodzakelijk geworden acties onmiddellijk het belangrijke apparaat van den Vrouwenraad ter beschikking heeft gehad en dus met gering tijd- en geldverlies de noodige hulp heeft zien bieden, heeft door herhaaldelijk een beroep op onze werkkracht te doen, blijk gegeven van waardeering.

Ons ledental bedroeg op 1 Januari 1940: 250.

In ons bestuur is in het afgeloopen jaar geen verandering gekomen. Alleen hebben wij, toen bleek, dat Mevr. Cohen-Hartog door haar werk voor de vluchtelingen te zeer in beslag werd genomen, gezien dat het noodzakelijk was haar van een deel van haar taak in den Vrouwenraad te ontlasten. Wij hebben ons daarom een twaalfde bestuurslid geassumeerd en Mevr. F. Sanders-Tels bereid gevonden deze plaats in te nemen. Het bestuur bestond dus op 1 Jan. 1940 uit de volgende leden:

E. Davids-Feuchtwung, Eere-Presidente; E. Cohen-Hartog, Presidente; L. J. Tels-Elias, 1e Secretaresse; W. v. Dantzig-Catz, 2e Secretaresse; B. v. Hertzfeld-Philipse, Penningmeesteresse; B. v. d. Bergh-Knurr; N. v. Cleeff-Spanjaard; M. Kilinski; S. Valk-Cohen; S. Wolff-Wolff en R. Wijsenbeek-v. d. Bergh.

Na het verslag van de subcommissie voor het cultuurwerk doet Mevr. E. Cohen-Hartog mededeelingen over het vluchtelingenwerk, dat een groot deel der werkkrachten in de afdeeling in beslag nam.

Tot het begin van de mobilisatie waren het nog vier kampen, die geregeld bezocht werden, om de daarin verblijfhoudende vluchtelingen van de allernoodigste kleedingstukken te voorzien en om hun ook andere gevraagde hulp te verleenen. Wij hebben steeds getracht, om het vreeselijk lot van deze menschen zoo veel mogelijk te verzachten. Wij deden dit door hen zoo veel als mogelijk was afleiding te geven. Bij Joodsche en algemeen Ned. hoogtijdagen werden versnaperingen gegeven in den vorm van fruit, sigaren, cigaretten, gebak etc., opdat ook deze dagen voor hen een beetje zon zouden brengen. Voorts hebben wij getracht de verveling van de lange, alle op elkaar gelijkende dagen te verdrijven door zooveel als in onze macht stond voor bezigheid te zorgen.

Een enorme hoeveelheid wol is er door ons verstrekt, om de vrouwen nuttige voorwerpen te laten breien voor de mannen, kinderen en ook voor haarzelf. Behalve dat zij zoodoende warme kleedingstukken verkregen, verdreef deze bezigheid den ledigang, die immers des duivels oorkussen is.

Meer begaafden kregen materiaal, om aan hun scheppingsdrang te voldoen. Zoo zorgden wij voor het materiaal voor de teekenaars, modeontwerpers en voor de kunstbloemenmaaksters, waarvan de tentoonstelling in het kamp „Heijplaat" getuigd heeft.

In een ander kamp, waar een paar goede horlogereparateurs zaten, hebben wij de kostbare reparatiewerktuigen gegeven. Zoodoende konden de vele kapotte horloges gerepareerd worden en voor deze vakmenschen zelf was het prettig, om hun eigen vak te kunnen uitoefenen. Dit alles werd bekostigd uit de opbrengst van onze busjes.

Ieder kamp had zijn specifieke eischen en bracht zijn eigen manier van verzorging mede. Met de allergrootste nauwgezetheid en met groote hartelijkheid heeft een groot aantal dames, leden van onze afdeeling, medegewerkt.

Toen de mobilisatie afgekondigd werd en de Regeering zijn gebouwen noodig had voor militaire maatregelen, is het kamp Hellevoetsluis samengetrokken met dat te Hoek van Holland. Sinds half November ongeveer is het kamp „Heyplaat" ook leeg. Zoo hebben dus nog maar twee kampen onze zorgen noodig.

Wij dachten nu eindelijk na een jaar ingespannen arbeid eenige verlichting te krijgen. Doch het werk ten bate van de vluchtelingen-kinderen eischte meer onze hulp dan voordien. Het neutrale comité tot hulp aan buitenlandsche kinderen, dat tot September j.l. alle zorgen voor de Duitsche vluchtelingetjes op zich genomen had, heeft ieder confessioneel comité zijn bij hem behoorende kinderen toegewezen. De Joodsche kinderen, verreweg het grootste aantal, vallen sinds dien onder het Comité voor Bijzondere Joodsche Belangen. Dit comité heeft de zorgen voor deze pl.m. 1500 kinderen opgedragen aan een werkcomité, waarvan de Voorzitster van den Joodschen Vrouwenraad in Nederland, Mevr. Schwimmer, de Voorzitster is. In dit werkcomité zit ook de Voorzitster van onze afdeeling.

Allen nu ook voortaan de kinderkampen onder voornoemd comité, de dagelijksche zorgen en de verantwoording voor deze tehuizen tegenover de Regeering rust bij de Patrones. Voor Rotterdam is dit Mevr. Plate-'s Jacob. Wij, als groep Nederlandsch-Joodsche vrouwen, mogen van dit jaarverslag zeker gebruik maken om eens collectief onze hulde en dank te betuigen aan Mevr. Plate, die zooveel zorgen en tijd, maar vooral liefde geeft aan een groote groep Joodsche kinderen, die door omstandigheden, zoo wreed en onrechtvaardig van hun ouders verwijderd moeten leven in zoo geheel andere slechtere omstandigheden, dan zij gewend waren. In deze tijden, waarin ons geloof in de menschheid zoo zwaar op de proef gesteld wordt, is Mevr. Plate een lichtend voorbeeld van naastenliefde!

Van de 1500 kinderen zijn er enkele honderden ondergebracht in gezinnen. Op deze kinderen wordt een scherp toezicht gehouden door de Regeering, die daarvoor de hulp verzocht heeft van een contrôle-commissie, bestaande uit drie door den Joodschen Vrouwenraad aangewezen dames, waarvan het H. B.-lid. Mevr. v. Straten-Wallig, de leidster is. Ook in Rotterdam zijn kinderen in gezinnen geplaatst.

Zoowel bij het zoeken van deze gezinnen als bij het onderzoek naar deze gezinnen heeft onze afdeeling goed werk verricht. Thans nu de kinderen verplaatst zijn, zijn hier op verzoek van de contrôle-commissie districtleidsters aangesteld. Dit zijn Mevr. A. Tijssen-Frank en E. Cohen-Hartog. Met haar werken ongeveer 14 dames als bezoeksters samen. Deze bezoeksters hebben de taak de haar toegewezen kinderen tenminste 1 maal per maand te bezoeken, om de vrijwillig op zich genomen taak van de pleegouders te helpen verlichten. Iedere 2 maanden gaat een schriftelijk rapport naar de Regeering. Uit dit alles blijkt de intense bemoeiing van onze Regeering met en de groote verantwoording, waarvan de Regeering zich tegenover deze kinderen bewust is.

Dan is er nog een 3e groep dames, die zich nuttig maakt bij het omvangrijke vluchtelingenwerk. Het zijn zij, die de gezinnen bezoeken, die op kosten van het Vluchtelingencomité in onze stad wonen. Deze dames werken onder Voorzitterschap van Mevr. v. Daelen-Colthof. Het is een onderdeel van het verzorgingscomité, dat zetelt in het gebouw Montefiore. Éénmaal per maand wordt een schriftelijk rapport uitgebracht en aan de hand van deze rapporten wordt beoordeeld of verder geholpen moet worden.

Het heele vluchtelingenwerk te Rotterdam is sinds eenige weken met de hulp van het groote comité georganiseerd. Door samenwerking van de vereeniging Montefiore en den Joodschen Vrouwenraad is een intensere samenwerking tot stand gekomen tusschen de verschillende onderafdeelingen. Het centrale punt is het gebouw Montefiore.

Ons kleerendepot heeft een gedeelte van zijn ruimte beschikbaar gesteld voor de kleedingvoorziening van de vluchtelingen. Van de goede administratie en organisatie, maar last but not least van de werkkracht van de dames, die het kleerendepot beheeren, kan nu ook het Vluchtelingencomité profiteeren.

Na rapporten van de commissie van het clubhuis aan de van Speykstraat en voor de busjesactie van resp. Mevr. L. J. Tels-Elias en Mevr. R. Wijsenbeek-v. d. Bergh, volgt een jaarverslag van het Centraal Kleerendepot 1939 van Mevr. S. Wolff-Wolff, waaraan het volgende is ontleend:

Zooals men uit de cijfers kan zien, is er meerdere malen uitgedeeld en ook meer kleeding gegeven, hetgeen zeer goed te begrijpen valt, daar de werkloosheid grooter was en de nood dus nijpender. De commissie van het kleerendepot is dezelfde gebleven als het vorige jaar. Het laatste half jaar hebben wij bij ons werk uitstekende hulp gekregen, n.l. de dames Cohen-v. Leeuwen, van den Burg-Coster en Frank-Blazer. Wij hebben dit jaar een actie gevoerd door aan alle leden kleerhangers te sturen, waardoor we een flink bedrag konden besteden, om nieuw ondergoed te koopen. Van verschillende magazijnen kregen we een mooie korting. Zeer veel families binnen en buiten de stad zonden ons kleeren; hiervoor onzen hartelijken dank. Toch moet ik helaas zooals ieder jaar zeggen: nog is het niet genoeg. Wij willen zoo graag *allen* helpen en kunnen dit niet. Wanneer het noodzakelijk was hebben we ook de Joodsch-Duitsche vluchtelingen kleeren gegeven. De heer de Haas heeft ons zooals reeds zoovele jaren uitstekend geholpen door al het goed te laten halen.

Het kleerendepot heeft 5 maal uitgedeeld, n.l. in de maanden Januari, Februari, Mei, Juli en October.

Er werden bedeeld 153 gezinnen in 1939 tegen 131 in 1938. Uitgereikt werden vele pakken, jassen, japonnen, mantels, jongenspakken en jassen, meisjesjurken en mantels en babygoed. Verder voor mannen, vrouwen en kinderen ondergoed, 5 dekens, een ledikant, 2 kinderledikanten, 1 bed, 3 kinderwagens, enz.

Het verslag over de werkzaamheden van het Zwaluwnest in het jaar 1939 van Mej. A. Poiak luidt aldus:

De eerste maanden van het jaar 1939 werden de meeste cursussen van de laatste maand van het

PIANO REPARATIE
Stemmen. Moderniseeren. Expertise. Inkoop. Verkoop
DE JONG'S PIANOBEDRIJF
Ammanstraat 24a - Rotterdam - Telefoon 14184

vorige jaar voortgezet. Te weten: cursus van het menschelijke lichaam van Dr. Bokslag, de gymnastiekcursus van Mej. de Leeuwe en de kookcursus op de huishoudschool. Donderdagavond als nieuw punt op het programma, zwemmen in de Tuinderstraat. Bijna alle meisjes, die aan het zwemmen deelnamen, zijn de zwemkunst machtig geworden. Verder werd een proef genomen, om gemeenschappelijk met de jongens boven 14 jaar van Mikweih Jisroëil avonden te organiseeren, waarvoor verschillende personen gevraagd werden, om hun medewerking te willen verleenen. Deze avonden, meestal Zondagavonden, vielen zeer in den smaak, getuige het steeds grooter aantal jongens en meisjes, die op zulke avonden aanwezig waren. Verschillende films zijn er vertoond, er is gedeclameerd, gemusiceerd en er zijn lezingen gehouden over verschillende onderwerpen. De Sciderawond, die evenals ieder jaar in samenwerking met Mikweih Jisraël gegeven werd, was druk bezocht. In het voorjaar werden op mooie Zondagen wandeltochten, fietstochten en boottochten gehouden. Het zomerkamp in de prachtige jeugdherberg „De Duinark" te Noordwijkerhout was mede dank zij het stralende weer prachtig geslaagd. Er waren 20 meisjes mee en de duur was tot ons aller spijt slechts 5 dagen.

Na de zomervacantie moest de gymnastiekles, door het vertrek van Mej. de Leeuwe vervallen, zoodat wij druk bezig zijn voor haar een plaatsvervangster te vinden.

Mej. Hartog begon een cursus hygiëne voor de meisjes, die goed bezocht is. Ook werd een aanvang gemaakt met het breien van polsmoffen en sjaals voor de soldaten. In de commissie voor het jeugdwerk wordt de Joodsche Vrouwenraad vertegenwoordigd door Mej. M. Kilinski.

Na een verslag van Mevr. R. Wijsenbeek-v. d. Bergh over de Joodsche Huiszorg, van Mevr. E. Blitz-de Vries van de Wiegencommissie wordt gereleveerd de geslaagde acties voor het kind in Niemandsland en voor de Palestina-overbruggingsactie.

Tenslotte volge hier het slotwoord van het jaarverslag van Mevr. Tels-Elias:

Er is ook dit jaar weer in alle commissies met groote toewijding gewerkt. Dit verdient te meer waardeering, omdat dit jaar voor elk van ons persoonlijk zoo'n heel moeilijk jaar is geweest. Het vreeselijke Jodenleed buiten onze grenzen, de vrees voor en later de zorg om den oorlog heeft aan een ieder onzer zware psychische eischen gesteld. Het besef, dat wij maar zoo heel weinig tot leniging van de ellende kunnen doen, heeft vaak gedreigd onze krachten te verlammen. De angst om Nederland, dat een vaderland voor ons is en dat in gevaar verkeert, de smart om ons gekwelde Joodsche volk, zijn ons tot een dubbelen last geworden en toch ... voor hoevele van onze vrouwen is het kleine werk van elken dag, het werk voor kleine en groote vluchtelingen, het werk voor onze eigen behoeftige stadgenooten, dat eerst zwaarder dan ooit viel, tenslotte tot een waarachtigen troost geworden. Hoevelen van ons hebben in het arbeiden voor anderen de eigen angst en zorg vergeten. Hoevelen zijn den Joodschen Vrouwenraad, die haar den weg tot werken en helpen wees, dankbaarheid verschuldigd, omdat zij door haar werk weer tot rustige, standvastige menschen zijn geworden.

Een nieuw jaar voor onze vereeniging begint. Wij wenschen met groote innigheid, dat ook in dat jaar Nederland voor de verschrikkingen van den oorlog gespaard mag blijven en dat ons de mogelijkheid zal worden geschonken in vrede verder te werken, tot zegen van de vluchtelingen, tot zegen van onze behoeftige stadgenooten, tot zegen daardoor van onze eigen persoonlijkheid.

Joodsch jeugdwerk-ambtenaar noodzakelijk!

Het adres der Cultureele Commissie

De Cultureele Commissie moet tot haar leedwezen constateeren, dat het interesse onzer Gemeenteleden voor den cultureelen arbeid niet groot is. De lezingen en cursussen worden in het algemeen door te weinig personen bezocht en juist de ver-afstaanden, voor wie dit werk in de eerste plaats bedoeld is, worden slechts weinig op de bijeenkomsten gezien. Slechts de Gemeente-avonden geven in dit opzicht reden tot tevredenheid. Om het gestelde doel te bereiken, is een geregelde, intensieve propaganda noodig. De leden van de C. C. zelf hebben daartoe niet voldoende gelegenheid, terwijl de ambtenaren der Secretarie reeds met ander werk zeer bezet zijn. De C. C. is van meening, dat een ambtenaar, die zich geheel of grootendeels aan de propaganda kan wijden, zeer waarschijnlijk de belangstelling in onze Gemeente zal stimuleeren en zij acht de aanstelling van een dergelijken ambtenaar zeer wenschelijk. Aan dezen ambtenaar moeten hooge eischen gesteld worden; hij moet op Joodsch gebied en algemeen gebied goed onderlegd zijn en verder goede kwaliteiten als organisator en propagandist bezitten. Op de financieele zijde van het vraagstuk kan de C. C. uiteraard niet ingaan. Zij merkt slechts op, dat van het haar, door den Kerkeraad toegestane, bedrag niets voor het salaris van dezen ambtenaar gebruikt zal kunnen worden. Wel zal vermoedelijk een gedeelte van de voor de propaganda gemaakte kosten later weer in de Gemeentekas terugvloeien. Betreffende de oprichting van een Joodsche bibliotheek meent de C. C., dat deze zeker het geestelijk leven in onze Gemeente zal bevorderen. Daar niet verwacht kan worden, dat de Gemeente zelf voldoende middelen voor den aankoop van boekwerken ter beschikking kan stellen, acht de C. C. het gewenscht, dat een semi-officieel instituut voor dit doel wordt opgericht. De Gemeente kan een lokaal en een ambtenaar ter beschikking stellen, terwijl uit de bijdragen der leden de kosten voor het aanschaffen van boekwerken bestreden kunnen worden. Een bespreking daartoe van H.H. Parnassijns met de onderteekenaren van het adres en de leden der C. C. komt ons wenschelijk voor.

Hoewel het niet direct tot haar terrein behoort, wil de C. C. tenslotte opmerken dat zij meent, dat bedoelde ambtenaar ook voor de zeer noodzakelijke uitbreiding van het onderwijs aan leerlingen van Gymnasium, Hoogere Burgerscholen, Mulo-scholen en dergelijke werkzaam zal kunnen zijn.

Het advies van den Onderwijsraad

De Onderwijsraad, die zich hierbij wenscht te beperken tot de aangeroerde jeugd-aangelegenheden, is van meening, dat het dringend noodzakelijk is, dat het aan leerlingen van inrichtingen van Middelbaar en voorbereidend hooger onderwijs verstrekte Joodsche onderwijs aanmerkelijk wordt uitgebreid. De cursus, welke op het oogenblik bestaat, voorziet, gelijk de praktijk thans wel heeft bewezen, in een bestaande behoefte, doch kan die behoefte niet ten volle vervullen, zoolang de organisatie van den cursus en de propaganda daarvoor niet in deskundige handen zijn gelegd. Bovendien is het noodzakelijk, dat de daarmede te belasten persoon over voldoenden tijd beschikt, om zich aan deze taak te wijden. Het staat voor den Onderwijsraad vast, dat dit werk slechts naar behooren kan geschieden door een, voor dit werk geschikte, onderwijskracht, in dienst van de Gemeente werkzaam. De Onderwijsraad twijfelt niet, of in dit geval zal het aantal deelnemers aan den cursus zonder veel inspanning verveelvuldigd en gemakkelijk tot een totaal van 60 kunnen worden opgevoerd. Het is echter noodzakelijk, dat de bemoeienis van den naar de meening van den Onderwijsraad voor dit werk speciaal aan te stellen, ambtenaar zich niet uitsluitend beperkt tot de kinderen, welke de Middelbare scholen bezoeken, maar ook tot de z.g. rijpere jeugd in deze Joodsche Gemeente in het algemeen. Het behoeft immers wel geen nadere toelichting, dat er onder de Joodsche bevolking geen bestanddeel is aan te wijzen, dat meer ontvankelijk is voor en meer behoefte heeft aan voorlichting omtrent den inhoud van het Jodendom en de Joodsche cultuur in het algemeen, dan juist de rijpere jeugd. Geldt dit reeds onder alle omstandigheden, thans is dit meer dan ooit het geval. De Onderwijsraad ziet hier een taak voor de Joodsche Gemeente, welke niet slechts zeer belangrijk, maar tevens van zeer dringenden aard is, in het bijzonder in deze dagen. Een extra uitgave voor dit werk acht de Onderwijsraad alleszins verantwoord. In dit verband moge nog worden medegedeeld, dat bij den Onderwijsraad thans een plan betreffende reorganisatie van het lager Joodsch onderwijs in onderzoek is, welk plan de mogelijkheid opent een belangrijke bezuiniging op het budget van dit onderwijs te bereiken. Uit de aldus te verkrijgen besparing en de te verwachten inkomsten uit de lesgelden van den uitgebreiden cursus van het Middelbaar Onderwijs, zou, zonder dat het budget der Gemeente daardoor belangrijk belast wordt, een redelijk honorarium voor den aan te stellen ambtenaar kunnen worden gevonden. De Onderwijsraad is van meening, dat de bezuiniging op het z.g. lager onderwijs in het bijzonder dan gerechtvaardigd is, wanneer daardoor tevens het hoogere belang, dat hij in de behartiging van de thans te zeer verontachtzaamde belangen van de rijpere jeugd gelegen acht, zal worden gediend.

Resumeerende is de Onderwijsraad van oordeel dat het vertoog der bedoelde Gemeenteleden de aandacht van den Kerkeraad ten volle verdient en dat de daarin tot uitdrukking gebrachte wenschen in het belang der Rotterdamsche Joodsche gemeenschap behooren te worden vervuld.

Warmwaterzakken

koopt U bij ons altijd voordeliger. Irrigatoren geheel compleet f 0.95. Gecontroleerde Koortsthermometers f 0.69. De grootste sortering verband en ziekenverplegingsartikelen

Drogisterij H. WILKES

Ungerplein 20, Schiekade, Rotterdam, Tel. 41601

Rondom het Meijerplein

Joodsche Psychiatrische Consultatiebureaux

Nieuwe leiding der belangrijke filialen van het C.I.K. in de hoofdstad

Een kleine, maar niettemin belangrijke instelling op Joodsch Maatschappelijk gebied te Amsterdam is dezer dagen bezig een ingrijpende reorganisatie te ondergaan.

Deze instelling is de Stichting tot oprichting en instandhouding van Joodsche psychiatrische consultatiebureaux en medische opvoedkundige bureaux.

De Stichting is een dochterinstelling van de groote vereeniging „Centraal Israëlietisch Krankzinnigengesticht", die als ondertitel voert „Centrale Vereeniging tot behartiging van de geestelijke volksgezondheid der Joden in Nederland". De reorganisatie nu beteekent een zeer belangrijken stap ten gunste van de verbetering der geestelijke volksgezondheid.

Ruim 15 jaar geleden richtte de Vereeniging C. I. K. te Amsterdam een consultatiebureau op ten behoeve van de oud-patiënten van het Apeldoornsche Bosch. Dit bureau gaf tevens advies aan ouders van moeilijk opvoedbare kinderen.

Het werk van dit Bureau, dat sinds 1932 in een afzonderlijk, in het leven geroepen Stichting werd ondergebracht, heeft zich sinds de oprichting onder de deskundige leiding van Arts Herman de Levie krachtig ontwikkeld.

Inmiddels bleken de eischen, welke aan een goed consultatiebureau moeten worden gesteld, zoozeer toe te nemen, dat het bestuur in 1938 besloot tot reorganisatie.

Deze was in de eerste plaats van administratieven aard, doordat het Consultatiebureau voor volwassen geesteszieken werd gescheiden van het medisch opvoedkundig bureau. Het eerste bepaalt zich tot bijstand en advies voor hen, die met een geestelijk lijden worden bedreigd (voorzorg) als voor hen, die uit verplegingsinrichtingen in de maatschappij terugkeeren (nazorg). Het zijn ook thans nog in het bijzonder de oud-patiënten van het Apeldoornsche Bosch, die van dezen nazorgdienst gebruik maken. Indien zij voldoende genezen worden geacht, om uit het Gesticht te worden ontslagen, wordt hun terugkeer zorgvuldig voorbereid met den nazorgdienst van het Bureau te Amsterdam. Na hun terugkeer staat dit bureau niet alleen ten allen tijde voor hen open, maar de leider heeft tevens tot taak de oud-patiënten te bezoeken en hen zich van hun blijvend welzijn te overtuigen, dan wel uit periodes van inzinking te verheffen. Het behoeft geen betoog, dat dit werk niet alleen uit medisch, maar ook uit sociaal oogpunt van het grootste belang is. Sociale moeilijkheden zijn dikwijls de oorzaak van een instorting, welke door tijdig ingrijpen voorkomen kan worden.

Van geheel ander karakter is het werk van het medisch opvoedkundig bureau. Dit bepaalt zich niet tot bijstand en advies, maar belast zich met een, veelal diepgaand, onderzoek en behandeling van moeilijke kinderen. Langdurig en veelvuldig overleg met de ouders is dikwijls noodzakelijk. Het Bureau moet voorts dikwijls adviezen uitbrengen aan instellingen op het gebied der kinderbescherming en aan de overheid.

De drukke particuliere praktijk maakte het op den duur voor Dokter de Levie onmogelijk de taak van de beide, thans administratief geheel gescheiden, bureaux op de beste wijze te vervullen. Het Bestuur is toen overgegaan tot den belangrijken stap, bestaande uit de aanstelling van een vasten medischen ambtenaar, wien het geheele werk in het belang van de geestelijke volksgezondheid onder de Joden te Amsterdam zal worden opgedragen.

De keuze van dezen arts is zeer moeilijk geweest, doch het bestuur meent eindelijk te zijn geslaagd en met 1 Maart a.s. zal als leidster van de beide bureaux optreden Mevr. Dr. M. C. van Steenbergen-van der Noorda. Zij zal daarbij gassisteerd worden door Zuster B. Fürth, die al sinds vele jaren op uitstekende wijze als zuster voor het maatschappelijk werk haar krachten aan de nazorg van Joodsche geesteszieken heeft gewijd. In het bijzonder voor de behandeling der moeilijke opvoedbare kinderen zal aan het Bureau een sociale werkster worden verbonden, als hoedanig is benoemd Mej. B. Cohen, die thans in soortgelijke betrekking is verbonden aan het Bureau voor moeilijke kinderen te 's-Gravenhage.

Dr. van Steenbergen wordt voorts belast met de geneeskundige leiding van het A. C. Wertheim-huis. In dit tehuis, inrichting voor mannelijke geesteszieken, was tot dusver tevens het Consultatiebureau gevestigd. Ook dit wordt veranderd. Het A. C. Wertheimhuis bood voor het uitgebreidere bureauwerk geen voldoende ruimte meer en het bestuur mocht erin slagen in het hartje van Joodsch Amsterdam een geschikt centrum van Joodsche volksgezondheid te vinden. Begin Maart zal dit centrum, aan het Jonas Daniël Meijerplein No. 9 (in het gebouwencomplex „rondom de Portugeesche Synagoge") worden geopend.

Moge dit centrum uitgroeien tot een zegenrijke instelling en in elk opzicht voldoen aan de zeer groote behoefte!

Voordracht van Goethes „Egmont"

In de serie voordrachten voor Joodsche vluchtelingen declameert op Woensdagavond a.s. 8 uur 30 in de aula van het Amsterdamsch Lyceum, Valeriusplein 15, Erich Schönlank een voordracht van Goethes „Egmont". Toegang vrij.

Em. H. Duizend ז"ל

In den ouderdom van 54 jaar overleed de vorige week hier ter stede de heer Em. H. Duizend, Kabran en Choweir, welke titel hem door wijlen Opperrabbijn A. S. Onderwijzer verleend was.

In tal van Joodsche vereenigingen heeft hij vroeger een belangrijke rol gespeeld. Zoo in Toutseous Chajjiem, waarvan hij Eerelid, in Touro Our, waarvan hij vice-Voorzitter was en in de vereeniging Ouhel Jaangakouw, welke Joodsch leven deed ontbloeien in Amsterdam-Zuid en door welker baanbrekend werk de Jacob Obrechtstraat-Synagoge kon gesticht worden. ז"ל

Oost-Joodsch Verbond

Rede van Dr. A. Klee

Het Oost-Joodsch Verbond heeft Zondagavond 11 Februari in een der zalen van Hotel Centraal een goed bezochte bijeenkomst gehouden, waarin het woord is gevoerd door Dr. A. Klee uit Den Haag over: Von jüdischer Seele und von jüdischer Kraft.

In een belangwekkende rede heeft spr. zijn onderwerp behandeld, waarin hij de hedendaagsche groote vraagstukken uitvoerig besprak. De geweldige catastrofe, in de laatste jaren over het Joodsche volk gekomen, vergeleek spr. met catastrofen in den loop der eeuwen, waaruit spr. concludeerde, dat de tegenwoordige gebeurtenissen, die welke tot de verspreiding van het Joodsche volk hebben geleid en die, welke in 1492 geleid hebben tot de verdrijving van de Joden uit Spanje, verre overtroffen. Ten minste 3 millioen Joden worden thans getroffen, groote centra van bloeiend Joodsch leven zijn in onze dagen totaal vernietigd, waarbij spr. dacht aan hetgeen in Duitschland, Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, Polen en Rusland is geschied. In de wereldgeschiedenis moeten wij dan ook zien en erkennen, dat het de leiding van Hoogerhand is, die ons geslacht dit laat beleven.

Spr. ging na, hoe gering de kennis van de Joodsche cultuur thans bij vele onzer geloofsgenooten is. Hoevelen zijn er, die iets weten van de groote figuren, die ons volk heeft opgeleverd; hoevelen weten b.v. iets van Juda Halevie en zijn werken; hoevelen kennen den inhoud van onze Psalmen; hoevelen weten iets van onze Joodsche geschiedenis?

Spr. betoogde, dat het doel moet zijn, om de diaspora krachtig te maken, om tenslotte van ons volk in Palestina een krachtig volk te maken, want een gebroken diaspora kan nimmer Palestina opbouwen. Daartegenover staat, dat een bloeiende diaspora ook een bloeiend Palestina kan scheppen. Ons volk moet als een eenheid opgevoed worden, want volk en land zijn onafscheidelijk. Wij hebben de mogelijkheid daartoe en als wij ons volk zoo organiseeren, dan zal de wereld in de toekomst niet meer zien een vertwijfelend Joodsch volk, doch een nieuw, jong volk als een Phoenix uit zijn assche herrezen.

Na een pauze was er gelegenheid tot het stellen van vragen, waarvan door velen gebruik werd gemaakt. Uitvoerig beantwoordde Dr. Klee de gestelde vragen.

De Voorzitter, de heer B. Hurwicz, die den spreker vóór zijn rede bij de aanwezigen had ingeleid, sprak daarna een hartelijk dankwoord, waarbij spr. gewaagde van een voordracht, die allen moed had ingesproken en die tot nadenken stemt.

N.V. v.h. Fa. Somers & Co.

Kleermakers voor Dames en Heeren

Zuidblaak 8, Rotterdam, Telefoon 12139

Wij garandeeren chique coupe, solide afwerking en billijke prijzen

FEUILLETON

ESTERKA

Koningin van Polen

13)

„Nu, zoo antwoordde de kluizenaar, heeft u edele Pan het aan het rechte eind (de man glimlachte sarcastisch); u mag op mijn oordeel vertrouwen; ik werk inderdaad voor de zaligheid der menschen, maar ... wat ik zeggen wilde, de som door u voor het klooster te geven, moet niet zoo heel weinig zijn, want ik wil een groot en prachtig klooster laten bouwen en dan ... als zocht de heilige man naar woorden, want hij bedacht zich een oogenblik, wilde ik u verzoeken de som mij te geven, wanneer er niemand bij is, want men moet bescheiden zijn; de rechterhand mag niet weten wat de linker doet; niemand behoeft te weten hoeveel geld ik offer voor de heilige zaak".

Juist eerwaarde vader, zooals ik het van u verwacht heb".

De kluizenaar mompelde iets, dat sterk geleek op „kwast" en „dwaas" en bijna verstaanbaar zeide hij: „'t zal je niet meevallen!"

„En dus, eerwaarde vader, kunnen wij voor heden scheiden?"

„Zeer juist, maar toch behooren wij nog één zaak te bespreken."

„En die is?"

„Wij moeten zorgen, dat het volk, tusschen de ontdekking van den moord en het grijpen van den moordenaar goed bearbeid wordt en daartoe moet gij heer, mij helpen".

„Wat oordeelt gij, dat voor mij te doen is?"

„U moet de zaak met de edelen bespreken, opdat zij zorgdragen, dat hun lijfeigenen, op den critieken dag, op den dag namelijk, dat wij het vermoorde kind zullen vinden, de Joden overvallen en hen met tak en wortel uitroeien; en doen de lijfeigenen aldus, dan eerst wordt het ons mogelijk de van God vervloekte Joden voor eeuwig en altijd weg te vagen van de oppervlakte des aardbodems; zelfs de herinnering aan dat satansgebroed moet worden uitgewischt ... onze eindafspraak is dus .... ik werk voor onze zaak met het kruis; gij moet arbeiden met het zwaard".

„Eerwaarde vader, antwoordde de Pan, het zal geschieden; verlaat er u in deze zaak gansch op, zooals ik mij dan ook op u verlaat!"

En scheidend reikten de eerlijke, brave mannen, kluizenaar en Pan, heilige en edelman, elkaar de hand.

* * *

Op den derden dag dat de Koning jaagde was de jacht bijzonder glansrijk uitgevallen. Men had een beren-echtpaar in zijn hol verrast; het door middel van rook en vuur daaruit verdreven; en den ridderlijken Koning was het gelukt eigenhandig het mannetje te vellen.

In het jachtgezelschap heerschten vreugde en jubel; en de edelen wedijverden met elkander, om den dapperen en moedigen Koning te huldigen en te bewierooken.

Toen men nu bijeen kwam, om gezamenlijk zich te begeven naar de plaats alwaar men het middagmaal zou gebruiken, zorgde de Pan van Wola, dat hij in de onmiddellijke nabijheid des Konings kwam.

„Majesteit, sprak hij zacht tot den Koning, toen ik heden ochtend door het woud reed, om mij naar den jachtstoet te begeven, heb ik een merkwaardigen buit gevonden".

„Gij vondt?" vroeg de steeds minzame vorst.

„Onder een boom zag ik een dood knaapje liggen; ik denk een kind van zoo ongeveer twee jaren; het halsje was blijkbaar doorgesneden met een scherp mes".

„Een kindermoord!" riep de Koning uit en beschouwde den spreker met den hem eigen scherpen, doordringenden blik.

„Majesteit, ik geloof ook, dat het zoo is, maar toch vind ik één zaak onbegrijpelijk, hoe men namelijk er toe kan komen een arm, onschuldig knaapje te dooden!"

„Laat ons, beval de Koning, onmiddellijk naar de plaats rijden"; en alle heeren en dienaren braken op, terwijl de Pan van Wola als aanvoerder diende.

Spoedig kwamen zij aan de plaats alwaar de kluizenaar het doode kind had nedergelegd.

Rillend van aandoening beschouwde de edele heerscher, die een zoo levendig medegevoel had voor het wel en wee zijner onderdanen, het lijkje van het arme wichtje.

„Hoe heeft zoo iets kunnen geschieden? zeide hij; wie kon zóó onmenschelijk zijn, zóó gruwzaam, om een zoo onschuldig schepseltje het leven te ontnemen!"

Getroffen zwegen alle grooten van 's Konings gevolg; de heer van Roszny alleen naderde het doode kind.

Deze edelman was weliswaar niet ingewijd in het plan van Wola's heer, maar daar de Jodenhaat in hem als het ware belichaamd werd, werd hij Wola's natuurlijke bondgenoot.

„Majesteit, zeide hij, wie anders dan Joden kunnen een zeker doel gehad hebben, een bepaald oogmerk met het ombrengen van een twee- wellicht drie-jarig Christenkind."

„Ja, ja, liet de Pan van Wola zich hooren, zie maar zelf; de Joodsche schächter heeft het kind gedood op dezelfde wijze als Joden gewoon zijn dieren te dooden. Zie maar zelf; er is bijna geen bloed; de Joden moeten derhalve het bloed hebben opgevangen en mede naar huis genomen."

Het voorhoofd van Casimir vertoonde al meer en meer en dieper plooien.

„Is, zoo sprak hij, grimmig en dreigend, is dan zoo iets mogelijk; is zoo iets denkbaar, dat menschen zóó waanzinnig zijn kunnen, om een ander mensch te dooden, om een voorschrift hunner religie te kunnen opvolgen. Neen Pan van Wola, gij moet dwalen; nimmer zal ik zoo iets gelooven."

„Maar ziet toch, antwoordde de Pan; er zijn duidelijk voetsporen te zien vanaf de plaats alwaar het lijkje ligt; men kan ze nagaan in den weeken aardbodem; wellicht kan men ze geregeld volgen en gelukt het ons zoo den moordenaar op te sporen".

Vanaf de plaats alwaar het lijkje lag liepen twee gansch gelijke voetsporen; het eene voerde naar rechts; het andere naar links; er liet zich uit opmaken, dat hij, die het lijkje gedragen had daarmede gekomen was van de eene- en na 't te hebben nedergelegd, zich gewend had naar de andere zijde.

Een der beide gelijke sporen toonde aan de richting van het slot Wola, in de nabijheid waarvan ook de grot des kluizenaars zich bevond; het andere spoor, of liever de indruk door den grooten, zwaren voet op de weeke aarde gemaakt, wees op de tegenovergestelde richting.

„Waarheen zullen wij nu gaan? zeide Roszny; zullen wij naar de plaats gaan vanwaar de moordenaar gekomen is of naar de plek werwaarts hij zich gewend heeft na het lijkje te hebben nedergelegd?"

Zooals te voorzien was, besliste de Koning, dat men het spoor zou volgen door den moordenaar gemaakt, nadat hij het lijkje had nedergelegd; en zoo maakten allen zich op, steeds de op den weg ingedrukte en duidelijk waarneembare indrukselen volgend, tot men kwam aan het dorpje, waarvan, zooals we bereids verhaalden, het eerste huis werd bewoond door Rabbi Jozua en diens dochter. Daar hielden de sporen plotseling op!

Hoe nu Casimir's gevolg dacht is moeilijk te zeggen ... hij echter, de Koning, twijfelde, twijfelde aan moord en moordenaar; de sporen waren te duidelijk; ware, zóó dacht in elk geval de schandere, scherpzinnige vorst, ware hier een moord geschied en ware er een moordenaar; deze zou hebben getracht zijn sporen uit te wisschen; nu maakt het den indruk als ware hij of zoo beleefd of zoo dom geweest der justitie den weg aan te wijzen, waarop hij het snelst en het gemakkelijkst ware te vatten!

Casimir hield echter zijn gedachten voor zich; niet aldus de Pan van Wola en Roszny; als ware het afspraak riepen zij gelijktijdig en als uit één mond: „hier zijn wij aan het einddoel, hier zijn de moordenaars; de vervloekte Joden hebben het gedaan, zooals wij al dadelijk ingezien hebben!"

En daar klonk het plotseling van alle zijden: „Sleurt ze het huis uit, houw ze in stukken! hangt hen op!"

„Niet ophangen, werd plotseling geschreeuwd; dat zou een te gemakkelijke dood zijn voor dat canaille; verbrandt hen; laat hen door vier paarden vanéen scheuren, ze moeten eerst gepijnigd en dan geradbraakt worden!"

(Wordt vervolgd)

B. Polak

In den ouderdom van 71 jaar is de vorige week na een langdurige ziekte hier ter stede overleden de heer Benjamin Polak.

Eenige decennia heeft de heer Polak als onze correspondent-verslaggever te A'dam op nauwgezette wijze onzen lezers op de hoogte gehouden van hetgeen er in de Centrale Commissie, de Kerkeraden der beide Joodsche Gemeenten, in tal van vereenigingen en organisaties verhandeld was. Van vele droevige en vreugdevolle personalia maakte hij gewag en de wijze, waarop hij zijn taak voor ons blad behartigde, heeft steeds de goedkeuring kunnen wegdragen van de elkaar opvolgende Hoofdredacteuren.

Zijn verslagen muntten uit in duidelijkheid, leesbaarheid en beknoptheid, waarbij hij velen jongeren ten voorbeeld was.

Eenige jaren geleden legde hij zijn functie aan ons blad neer, maar dat hij zijn warme sympathie en belangstelling voor het W. v. I. H. niet verloren had, daarvan hebben wij herhaalde malen de overtuiging kunnen krijgen.

De heer Polak was meer dan 45 jaar als godsdienstonderwijzer aan de scholen der Ned. Isr. Hoofdsynagoge verbonden en zijn bescheidenheid en warsheid van alle uiterlijk vertoon bleken wel, toen hij afzag van een alleszins welverdiend officieel afscheid plus geschenk.

Reeds vroeger, toen zijn collega's in Achawah hem in het Dag. Bestuur der afd. Noord-Holland wilden kiezen, weerhield zijn bescheidenheid hem zulk een benoeming te aanvaarden.

De heer Polak was tenslotte lange jaren een zeer gewaardeerd Gazzen en uitmuntend Baangal Kourei in het sindsdien verdwenen Sjoeltje van Sjaangarei Tsioun in de Valkenburgerstraat.

Bij zijn teraardebestelling te Muiderberg hebben de heeren L. D. Staal en Rabbijn Dr. M. de Hond, de eerste studiegenoot op het Seminarium, de laatste als leerling, getuigd van de goede eigenschappen, die dezen godsdienstonderwijzer gesierd hebben.

Het traditioneele Jodendom en de Amsterdamsche Gemeente hebben een trouw Jehoedie, zijn familie een beminde figuur verloren. ת"נ"צ"ב"ה

Het Amsterdamsche Joodsche Koor wederom voor de B.B.C.

Naar wij vernemen, is het Amsterdamsche Joodsche Koor opnieuw uitgenoodigd voor een uitzending voor de microfoon van de B. B. C. en wel op Dinsdag a.s., des namiddags van 3 uur 50 tot 4 uur 20 (Ned. tijd).

Het koor zal, onder leiding van zijn Dirigent S. H. Englander en met medewerking van zijn solisten Michel Gobets en Jo Rabbie het volgende programma ten gehoore brengen:

1. Aw Horachamim, A. Donajewsky; 2. Sh'ma kôlènu, J. Rumshinsky; 3. El Jiwne Hagalil en 4. Tow lishtot welamut, Palestijnsche Volksliederen, bewerkt door S. H. Englander; 5. Lomir alle singen, Oost-Europ. Jidd. Volkslied, bewerkt door S. H. Englander.

Joodsch Comité Centrum

Maandagavond 12 Februari vond de eerste vragenavond, uitgaande van het onlangs opgerichte Joodsch Comité Centrum, plaats in het lokaal van Toutseous Chajjiem. Ondanks het minder gunstige weder toonden velen door hun aanwezigheid hun belangstelling voor het streven van het Comité, om het Joodsch bewustzijn en de Joodsche solidariteit in dit stadsdeel te versterken en de kennis van het Jodendom te vermeerderen. De leider van dezen avond, Moré Drs. A. Frank, behandelde eenige ingekomen vragen; de beteekenis van Sengoedas Hawroô; de houding van het Jodendom tegenover lijkverbranding en hoe het te verklaren is, dat de Christenen den Zondag vieren, terwijl de Joden den Sabbath houden. Er was bij het publiek veel animo, die zich uitte in verlangen naar nadere uiteenzettingen en verschillende opmerkingen; ook gaven eenige aanwezigen nieuwe vragen op ter behandeling op een volgende bijeenkomst. De avond werd voorts opgeluisterd door zang van Joodsche liederen door den heer Jb. Roos, aan de piano begeleid door den heer Em. Plukker, die beiden den welverdienden dank van het gehoor in ontvangst mochten nemen.

Maandagavond 19 Februari hield het Comité in hetzelfde lokaal, Rapenburgerstraat 128, zijn tweeden vragenavond. Voor de cursus-avonden, die bij voldoende deelneming spoedig zullen beginnen, kan men zich opgeven bij den Secretaris, den heer J. Parsser, Nieuwe Keizersgracht 60. Penningmeester van het Comité is de heer Ch. v. d. Meusen, Mauritsstraat 1a. Het Comité ontvangt gaarne bijdragen op zijn girorekening: Joodsch Comité Centrum, Gem. Giro Amsterdam I 2101.

Instituut voor Joodsche Volksontwikkeling

Dezer dagen vonden de officieele opening en eerste cursus in de geheel gevulde zaal van het Amsterdamsche Schaakhuis onder auspiciën van de Amsterdamsche Joodsche Societeit „De Schakel" plaats van het Instituut voor Joodsche Ontwikkeling.

De wnd. Voorzitter, de heer S. v. d. Kar, constateerde tot zijn vreugde een groote opkomst, hetgeen, volgens spr., bewijst, dat ook onder de niet-orthodoxe Joden een honger is naar Joodsche kennis.

Deze curssusen zijn geheel verschillend van de vele Joodsche clubs, die in Amsterdam reeds georganiseerd worden. Iedere meening wordt gerespecteerd en kan hier tot uiting komen.

De heer L. v. Gelderen is bereid gevonden, om deze eerste serie cursussen te leiden.

Spr. zette vervolgens uiteen, dat het in de bedoeling ligt het volgend seizoen een uitgebreid programma met meer cursussen te organiseeren.

De heer J. H. Presser gaf vervolgens als Secretaris van „De Schakel" uiting aan zijn groote voldoening bij de tot standkoming en aanvang van den eersten cursus van het instituut voor Joodsche Volksontwikkeling.

Eenige weken geleden hield het bestuur der Amsterdamsche Joodsche Societeit „De Schakel" een enquette onder haar leden. Hieruit bleek, dat er groote behoefte bestaat aan cursussen in Joodsche geschiedenis, Joodsche zeden en gewoonten, Joodsche huwelijkswetten, enz.

Door de spontane medewerking van den heer v. Gelderen is het mogelijk gemaakt, de cursussen zoo goed als kosteloos te doen plaats vinden.

Spr. is ervan overtuigd, dat deze Bijbelvertellingen (alhoewel men ze gezellig hoort bespreken voor de radio, vaak in strijd met onze Joodsche opvattingen) door den heer v. Gelderen op zijn bekende, prettige en paedagogische wijze geleid zullen worden.

Voordat de heer L. v. Gelderen met zijn Joodsche geschiedenis-cursus aanvangt, dankte hij den Voorzitter en Secretaris voor hun vriendelijke woorden.

Hierna werd de eerste cursus aangevangen, waarin behandeld werd, historie, invloed en beteekenis van den Bijbel, zoowel voor het Jodendom in het bijzonder als voor de wereld in zijn geheel.

Vervolgens werd de aanvang van het Tenag, n.l. het Scheppingsverhaal behandeld.

Na de pauze werd de gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen betreffende de verklaring

Uit de Nieuwe Molstraat

Jaarvergadering van „Menorah"

Opening der Jeugdsjoel in Maart a.s.

De jaarlijksche ledenvergadering van de Vereeniging „Menorah" te Scheveningen vond Zondag j.l. plaats in het vereenigingslokaal aan de Brugsche Straat 12.

De Voorzitter, de heer S. M. Bolle, memoreerde het wel en wee van „Menorah" in een wel doorwrochte rede, herdacht de overleden leden en eindigde met een parabel van Jochanan ben Zakkai over God, Tora en de menschheid.

De Secretaris, Mr. S. Lievendag, bracht daarop het jaarverslag uit, waaruit bleek, dat het ledental ook zwaar was getroffen door emigratie van verschillende leden en door het afschrijven van velen, die hun contributie niet hadden betaald. Met dezen zou nog eens worden getracht in contact te komen, om te zien, of zij niet voor „Menorah" zouden kunnen worden behouden.

Twee belangrijke feiten hadden in het verslagjaar plaats gevonden, t.w. de oprichting van het Joodsch Militair Tehuis, dat in een behoefte had voorzien. En tevens de oprichting van een Jeugdsjoel, die van de oprichting af van de vereeniging is nagestreefd. Die zal nu in Maart a.s. worden geopend, voorloopig op de Sjabbosmiddagen.

De Penningmeester bracht verslag uit en een klein nadeelig saldo, goedgekeurd door de Kascommissie onder presidium van den heer Brandel, werd naar de rekening van 1940 overgebracht.

Vervolgens bracht de Secretaresse van de Commissie van het Militair Tehuis, Mevr. S. Bolle-Joëls, verslag uit en deed de Penningmeesteresse daarvan, Mevr. de Heer-Visser, rekening en verantwoording.

Deze actie had veel succes opgeleverd en een voordeelig saldo over 1939.

De aftredende bestuursleden, de heeren Bolle, van Leeuwen en Mr. Lievendag, werden bij acclamatie herkozen.

In de vacatures-Fuldauer en Dr. M. Altmann werd niet voorzien.

Een propaganda-commissie werd ingesteld, om nieuwe leden voor het goede werk van „Menorah" te winnen en oude op het goede pad terug te brengen.

Tenslotte sprak Dr. A. Altmann, oud-Opperrabbijn van Trier, die al eenige jaren de geestelijke mentor is van de vereeniging, een woord over de Jeugdsjoel, die zonder onderscheid voor iederen Jood van Scheveningen open staat, waarna de Voorzitter de vergadering sloot.

„Menorah" zal ook in 1940 zeer actief blijven en weer spoedig een grooten contactavond beleggen. Den 2en Seideravond zal gelegenheid zijn de Seider gezamenlijk te vieren.

---

van Joodsche gebruiken, waarvan gaarne gebruik werd gemaakt.

Nadere inlichtingen uitsluitend schriftelijk aan het Secretariaat, Muiderstraat 23, alhier.

Joodsch Comité Centrum

Men schrijft ons:

Dat de belangstelling van de Joodsche buurtbewoners voor het werk van het Joodsch Comité Centrum groeiende is, bleek duidelijk op den Maandagavond 19 Februari gehouden vragenavond, die zeer goed bezocht was.

De bijeenkomst stond onder leiding van Mej. A Duits, die in haar openingswoord den aanwezigen het doel van het Comité, opwekking en versterking van Joodsch bewustzijn en Joodsche solidariteit in het centrum, nog eens duidelijk voor oogen stelde en aller medewerking tot het bereiken van dit doel inriep.

De ingekomen vragen werden beantwoord door Moré Drs. A. Frank, die eenige vragen over het gemengde huwelijk en besnijdenis te behandelen kreeg en een begin maakte met de behandeling van de vraag, hoe het Jodendom staat tegenover het moderne socialisme.

Voor het lichter gedeelte van den avond werd gezorgd door Mej. D. Kleinkramer, die uit „Joodsche Volksverhalen" van Peretz voordroeg en een koor onder leiding van den heer Em. Plukker.

In haar slotwoord deelde Mej. A. Duits mede, dat op Maandagavond 26 Februari opnieuw een vragenavond zal worden gehouden, om half 9, in het lokaal van de vereeniging Toutseous Chajjiem, Rapenburgerstraat 128, waar de heer Frank de onderbroken bespreking van Jodendom en Socialisme zal voortzetten. Het koor van de Lekstraat-Synagoge zal zijn medewerking verleenen. Toegang is vrij. Voorts vestigde zij de aandacht op de groote openbare propaganda-bijeenkomst van Zondag 3 Maart, in gebouw „de Leeuw", Valkenburgerstraat, waarover nadere mededeelingen zullen volgen.

Jubileum-avond Bachoerei

Voor de bijeenkomst ter gelegenheid van het 12-jarig bestaan van Bachoerei Mewakshy Jausher op Zondagavond a.s. te 8 uur in de groote zaal van Gebouw „de Leeuw", Valkenburgerstraat 149, is het programma als volgt samengesteld: Herdenkingswoord uit te spreken door Opperrabbijn L. H. Sarlouis; zang- en voordrachten door Oppervoorzanger I. E. Maroko, opvoering van „Poeriemavond" (auteur de heer S. Vorst) en een tooneelschets onder leiding van Mej. M. Sanders.

Uit de Port. Isr. Gemeente

Offeren voor Opbouwfondsen ter Snoge

De Kerkeraadsleden, Accountant M. H. Pimentel, A. S. Cattela Rzn. en Julius del Canho, hebben het volgende schrijven tot den Raad gericht, dat reeds Woensdagavond j.l. in behandeling kwam:

In verband met het besluit van den Kerkeraad in de vergadering van 7 Februari l.l. inzake het door Parnassim uitgebracht prae-advies betreffende het offeren ter Synagoge voor de beide Opbouwfondsen, verzoeken ondergeteekenden uw raad beleefd, in de op 21 Februari a.s. te houden vergadering onderstaand voorstel in behandeling te willen nemen.

Voorstel tot het verleenen van toestemming tot het offerceeren in de Synagoge voor het Keren Kajemeth Leisrael en voor het Keren Hajisjoew.

Ingezonden Stukken

Onrechtvaardigheden in onze Joodsche Gemeente

Mijnheer de Hoofdredacteur!

Toen ik vorige week in mijn ingezonden stuk met bovenstaanden titel o.a. schreef — in verband met het gunstelingensysteem, dat in onze Rotterdamsche Joodsche Gemeente toegepast wordt —, dat hier ieder jaar van zekere zijde een cursus gecreëerd wordt, waarvan de leider iemand uit een andere stad is, met de bedoeling om deze persoon t.z.t. als het ware ongemerkt in het ambtenarencorps in te schakelen, had ik niet gedacht, dat mijn voorspelling zoo spoedig bewaarheid dreigt te worden.

Ofschoon een officieele benoeming nog niet is geschied, zal Joodsch Rotterdam zich binnenkort in het bezit kunnen verheugen(?) van een ambtenaar, die zich uitsluitend met de jeugd moet bezig houden en daarvoor een salaris toegekend krijgt van f 2700. Hoewel er volgens de laatste begrooting geen gelden aanwezig waren, om de salarissen der aanwezige ambtenaren op hun oude peil terug te brengen (behoudens de inkomens der gunstelingen-ambtenaren, die door een verhooging schadeloos gesteld zijn voor de eens gedane korting), zullen er wel voldoende middelen blijken te zijn, om een *nieuwen* ambtenaar aan te stellen, of m.a.w. een protégé van het bestuur onzer Joodsche Gemeente een betrekking te verschaffen, waardoor onze Kehillo dan de twijfelachtige eer zal genieten, tot een werkverschaffingsinstituut „gepromoveerd" te worden.

De bestaande ambtenaren zullen dan voor dit instituut een fonds mogen stichten, waarin het geld, dat men uitspaart door de 5% korting, gestort wordt en waarin dan volgend jaar, wanneer de inkomsten der Gemeente sterk gedaald zullen blijken te zijn, de gelden, die vrijkomen tengevolge van een eventueele „noodzakelijke" nieuwe korting, gedeponeerd zullen worden.

Parnassijns trachten deze heele „affaire" nog een schijn van rechtvaardigheid te geven, door het te doen voorkomen, alsof de Gemeenteleden zelf den wensch geuit hebben, dat een benoeming van een dergelijken jeugd-ambtenaar zal plaats vinden blijkens een adres van Mr. Levie en 16 ambtenaren. Het is echter voor velen geen geheim meer, dat deze adres-actie is uitgegaan van nauwe familie-relaties van den te benoemen ambtenaar, die misschien van meening zijn, dat ze voor hun groote financieele capaciteiten een tegenprestatie van onze Gemeente mogen verlangen.

Ik hoop, dat door het bovenstaande mede te deelen, ik ertoe zal hebben bijgedragen, dat den Kerkeraadsleden, die niet al te zeer op de hoogte zijn van hetgeen zich achter de coulissen in onze Kehillo afspeelt, in ieder opzicht de oogen geopend zullen worden, zoodat er in de volgende over deze kwestie te houden Kerkeraadsvergadering een krachtig protest zal weerklinken, teneinde deze nieuwe onrechtvaardigheid, die dreigt te gebeuren, te voorkomen.

Er bestaat nu een gelegenheid voor onze Kerkeraadsleden, om te toonen, of zij hun zetel in onze „volksvertegenwoordiging" (die tegenwoordig meer lijkt op een Rijksdag) alleen als een kowoud-kwestie beschouwen, dan wel als een middel, om onze Kehillo te besturen volgens de grondslagen onzer Touro, waarin rechtvaardigheid, eerlijkheid en oprechtheid zulk een groote rol spelen.

Verder wil ik nog wijzen op het gevaar, dat voor onze Kehillo bestaat, wanneer een politieke extremist op onze jeugd wordt „losgelaten". Alle neutrale jeugdvereenigingen zullen ongetwijfeld reeds bij voorbaat hun medewerking aan het „veelbelovende" programma, dat Mr. Levie en 16 anderen gezamenlijk hebben uitgedacht, weigeren, wanneer blijkt, dat men door middel van dezen ambtenaar de Rotterdamsche Joodsche jeugd in een zekere politieke richting wil drijven. Er zijn redenen genoeg aanwezig, om dit te veronderstellen, gezien de ervaringen, die wij in het laatste tiental jaren in onze Gemeente hebben opgedaan.

Ik zou allen, die het, naar aanleiding van mijn beide ingezonden stukken over de bestaande toestanden in onze Kehillo met mij eens zijn, willen verzoeken hun adhaesie te betuigen onder motto: „Joodsch zakenman" aan het bureau van dit blad, opdat in navolging van de „actie van Mr. Levie en 16 anderen", een andere actie kan ontstaan — en dit alleen, indien de Kerkeraadsleden doof en blind zullen blijven voor de verkeerde toestanden en zich alles zullen laten welgevallen, wat de heeren Parnassijns dicteeren —, teneinde te komen tot de oprichting éénér kiesvereeniging, die alleen Kerkeraadsleden zal afvaardigen, die o.a. zich zullen verplichten de volgende beginselen ten allen tijde te verdedigen:

1. een rechtvaardige en gelijke behandeling van alle ambtenaren, zonder uitzondering, zoodat aan het gunstelingen-systeem een eind wordt gemaakt.
2. bij een vacature gelijke kansen voor alle in aanmerking komende sollicitanten, zonder dat gelet wordt op de politieke richting, welke deze zijn toegedaan, zoodat een einde wordt gemaakt aan het euvel van ondershandsche benoemingen en het protectie-systeem, samenhangend met het systeem, om onze Gemeente te doordringen van een zekere politieke richting.
3. uitschakeling van politieke actie, door alle ambtenaren, zonder uitzondering, tijdens de uitoefening van hun ambt; bij overtreding hiervan zal een ambtenaar voor eenige weken geschorst moeten kunnen worden (wanneer een ambtenaar ontslagen kan worden, zal toch zeker schorsing ook wel mogelijk kunnen zijn).

Tevens zal voor iedere begrooting één of meer vergaderingen, al naar gelang dit noodig is, gehouden worden, waar de leden hun wenschen en grieven kenbaar zullen kunnen maken en waar in gezamenlijk overleg de houding vastgesteld zal worden, die de door deze Kiesvereeniging af te vaardigen Kerkeraadsleden bij de behandeling van belangrijke kwesties hebben te volgen. Op deze manier zullen de Kerkeraadsleden, die alleen voor de „Kowoud" hun zetel ambieeren, automatisch uitgeschakeld worden.

Ik hoop echter, hoewel ik er sterk aan twijfel, dat door één en ander de Kerkeraad wakker geschud zal zijn en alsnog een meer krachtige houding zal aannemen, waardoor de oprichting van een nieuwe Kiesvereeniging voorkomen zal kunnen worden.

Met dank voor de plaatsing,

EEN JOODSCH ZAKENMAN

(Over de voordracht van Parnassijns nopens de benoeming van een specialen ambtenaar voor het jeugdwerk zie men onze Op den Uitkijk-rubriek in dit no. Red. W. v. I. H.)

Het onderhoud van grafzerken

Een contract of geen contract?

Geachte Redactie!

In het verslag in uw courant van de vergadering van den Kerkeraad gehouden op Woensdagavond 24 Januari j.l. komt het onderstaande voor ten aanzien van bij de Isr. Gemeente in eeuwigdurend onderhoud zijnde grafzerken, welk onderhoud telkenjare zonder meer aan één en dezelfde firma opgedragen wordt.

„De heer Zilversmit wil opmerken, dat in de toelichting van den Voorzitter een lacune zit. Men krijgt n.l. den indruk, alsof Parnassijns geheel vrij zijn met het gunnen van het eeuwigdurend onderhoud der zerken. Hiervoor is echter reeds jarenlang een contract met de firma Elze".

Hierover zouden wij gaarne het volgende willen opmerken. Reeds verscheidene jaren geleden hebben wij ons zoowel mondeling als schriftelijk tot heeren Parnassijns gewend, om met het onderhoud als bovenbedoeld te worden belast. De heer Zilversmit, als Voorzitter van Parnassijns, heeft ons destijds reed seenige malen mondeling mededeeling gedaan van een contract, dat nog steeds loopt met de firma, die met het onderhoud ook nog thans belast is. Ook zijn wij in het bezit van een schrijven van Parnassijns, door den heer Z. onderteekend, waarin hij alweer wijst op het contract en belooft, dat, zoodra het contract geëindigd is, de Gemeente zich met ons daarover in verbinding zal stellen. Toen het contract nimmer scheen te willen afloopen, hebben wij ons in Dec. 1938 tot de Secretarie gewend en den heer Jacobsen gevraagd, wanneer het contract ten einde loopt. Genoemde heer antwoordde ons, tot onze stomme verbazing, dat er *nimmer* een contract bestaan heeft, waarbij hij volhardde, ook toen wij hem op onze geheel tegenovergestelde inlichtingen wezen. Ook de Secretaris, de heer Wessel, heeft ons dat mondeling bevestigd. Toen wij nu eenige weken geleden kennis namen van het verslag van den Raad op 24 Januari j.l. hebben wij ons andermaal ter Secretarie tot den heer Jacobsen Sr. gewend, waar wij weer moesten vernemen, dat nimmer een contract bestaan heeft. Wij meenen, dat deze zaak de noodige opheldering vereischt.

Wij danken de Redactie voor de welwillendheid bovenstaand ingezonden stuk op te nemen.

Hoogachtend,
De Marmergroeve N.V.,
Rotterdam, 19 Febr. 1940 E. VROMEN

Uit de Boekenwereld

Nieuwste Joodsche geschiedenis

Als aanvullingsdeel op zijn: Geschiedenis der Joden heeft de bekende Amerikaansch-Joodsche historicus, Dr. Abraham Leon Sacher een werk laten verschijnen onder den titel: Sufferance is the Badge (Leed is het kenteeken), waarin de nieuwste Joodsche geschiedenis van het Vredesverdrag van Versailles tot en met de verovering van Polen behandeld wordt.

Veiling Hebraïca en Judaïca

Van 26-28 Februari a.s. zal bij het Internationaal Antiquariaat (Menno Hertzberger) N.V. te Amsterdam een veiling plaats hebben van verschillende belangrijke bibliotheken o.m. van wijlen den heer L. A. Cohen te Groningen, waarbij de nos. 1—198 theologische werken en de nos. 199—264 Hebraïca en Judaïca zijn.

De kijkdagen zijn 23 en 24 Februari van 10-4 uur en 24 Februari tevens 7 uur 30 tot 9 uur 's avonds.

Nieuwe Uitgaven

Te Wilna verscheen het eerste Jiddisje boek van een slachtoffer der Nazi-bezetting van een deel van Polen. De auteur van dezen roman, welke getiteld is: Roter Himmel, is Noah Plantowski.

KLEERMAKERIJ L. S. ENGERS
WEISSENBRUCHSTR. 109, DEN HAAG
Costuum naar maat vanaf f 40.—
Reparaties goed en voordeelig

Joodsche tooneelstukken

Mijnheer de Hoofdredacteur!

Naar aanleiding van uw onderschrift onder het verslag van de weldadigheidsuitvoering van Dowor Touf gegeven door de Joodsche tooneelvereniging „Kunst naar Krachten", Den Haag, waarin u schreeft, het jammer te vinden, dat Joodsche tooneelvereenigingen geen Joodsche tooneelstukken opvoeren, wil ik u wel mededeelen, dat onze vereeniging K. N. K. achtereenvolgens opvoerde: De 4 Müllers en: Welkom Vreemdeling. Ik zou u echhter willen vragen: Wat verstaat u onder Joodsche tooneelstukken? Indien u stukken bedoelt, waarin door het voorkomen van Joden, een zekere Joodsche sfeer geschapen wordt, dan is dit door het opvoeren van genoemde stukken het vorig seizoen zeker door ons gedaan. Bedoelt u echter stukken, waarin Joodsche vraagstukken behandeld worden, dan wil ik u wel mededeelen, dat ik daar al vele malen naar geinformeerd heb, maar dat deze stukken in de Ned. taal *niet* bestaan. Mogelijk kunnen de tooneelwerken van Dr. de Hond hierop een uitzondering maken, maar deze stukken zijn alleen voor Betsalel. Andere vereenigingen krijgen die werken niet.

Ik houd mij ten allen tijde ten zeerste aanbevolen, indien mij Joodsche tooneelwerken ter opvoering zouden worden toegezonden. Ik herhaal: Ik zou niet weten, waar deze vandaan te halen.

O, ja, als ik eens stukken van het Jiddisj Künstler Theater in de Hollandsche taal zou kunnen krijgen, was ik al een heel eind!

U dankend voor de plaatsing, teeken ik,

Hoogachtend,
A. HAKKER Jr.,
Voorzitter-Regisseur
Kunst naar Krachten
Scheveningen, 18 Februari 1940.

* * *

(Uit dit ingezonden stuk blijkt de goede wil van Kunst naar Krachten en haar Voorzitter-Regisseur, om inderdaad Joodsche stukken op te voeren. Er blijkt ook onbekendheid uit met het feit, dat verscheidene kleinere tooneelstukken van Dr. de Hond na toestemming van den auteur en de vereeniging Betsalel wèl opgevoerd mogen worden.

Alleen de grootere tooneelwerken zijn door Dr. de Hond voor Betsalel gereserveerd.

Voorts heeft in ons blad een aardig historisch tooneelspel van den heer G. G. Kleerekoper „Ezra" getiteld als feuilleton afgedrukt gestaan, dat in boekvorm verkrijgbaar is bij Gebr. Haagens, de uitgevers van ons blad.

Tooneelwerken van Sjolem Alejchem en Perez zijn ook in het Nederlandsch vertaald. Of ze evenwel voor elk Nederlandsch-Joodsch publiek geschikt zijn, betwijfelen wij wel eenigszins.

Stukken als De 4 Müllers achten wij persoonlijk voor een Joodsch gezelschap niet zoo aanbevelenswaardig.

De geachte inzender ziet in elk geval, dat er meer keus is, dan hij schijnt gedacht te hebben.

Kunst naar Krachten verwerve in den vervolge successen met Joodsche kunst naar krachten!

Red. W. v. I. H.)

BINNENLAND

Commissie voor verzorging van onvolwaardige vluchtelingen

(Officieel) In haar op j.l. Zondag 11 Februari gehouden vergadering heeft de Permanente Commissie tot de Algemeene Zaken van het Ned. Isr. Kerkgenootschap de Commissie, ingesteld in de buitengewone vergadering van 22 October l.l., ter blijvende verzorging van de lichamelijk en geestelijk onvolwaardige vluchtelingen geïnstalleerd. De Commissie bestaat uit de heeren:

A. Hertzberger, lid der Permanente Commissie, Voorzitter; S. H. Aptroot, afgevaardigde van het Kerkbestuur der Ned. Isr. Gemeente Groningen; T. Biallosterski, afgevaardigde van de S. A. Rudelsheimstichting; Dr. Hk. Cohen, afgevaardigde van het Ned. Isr. Armbestuur te Rotterdam; R. H. Eitje, afgevaardigde van het Comité voor Bijzondere Joodsche Belangen; J. L. Gompertz, afgevaardigde van de Vereeniging Centraal Israëlietisch Krankzinnigengesticht; M. Joëls Jr., afgevaardigde van het Kerkbestuur der Ned. Isr. Gemeente 's-Gravenhage; A. van Santen, afgevaardigde van de Vereeniging De Joodsche Invalide; A. Soep Bzn., afgevaardigde van het Kerkbestuur der Ned. Isr. Hoofdsynagoge te Amsterdam; E. H. Vas Nunes, afgevaardigde van het Port. Isr. Armbestuur te Amsterdam; S. Vleeschhouwer, afgevaardigde van het Algemeen Israëlietisch Verbond; Joz. Vromen, afgevaardigde van het Kerkbestuur der Ned. Isr. Gemeente Rotterdam.

Bij de installatie is de heer Dr. Hk. Cohen, die wegens ongesteldheid niet kon verschijnen, vervangen door den heer E. J. Sanson.

De Commissie is na de installatie bijeengebleven en heeft haar bureau samengesteld uit de heeren: A. Hertzberger, Voorzitter; E. H. Vas Nunes, onder-Voorzitter; J. L. Gompertz, Secretaris. De Penningmeester zal later worden aangewezen.

De naam en de werkwijze der Commissie zullen in haar volgende bijeenkomst worden vastgesteld.

Beleediging Joodsche volksgroep bestraft

De Hooge Raad heeft arrest gewezen in de zaak van M. Meuldijk te Utrecht, Redacteur van Volk en Vaderland, die door het Gerechtshof te Den Haag is veroordeeld tot een boete van f 25 wegens het zich in het openbaar bij geschrift opzettelijk in beleedigenden vorm uitlaten over een ten deele tot de bevolking behoorende groep van personen. Hij had n.l. een artikel doen opnemen, waarin het internationale Jodendom voor parasiet werd uitgemaakt.

De Hooge Raad zag in het woord parasiet een noodeloos onteerende kwalificatie, derhalve een uitlating in beleedigenden vorm en verwierp het tegen het Hof ingestelde cassatieberoep.

„Noordam" met emigranten naar Amerika

Het m.s. „Noordam" van de Holland-Amerika Lijn is deze week regelrecht naar New York vertrokken met 45 passagiers, waarvan de meesten emigreerende Duitsche Joden.

Ritueele groenten in blik voor Joodsche werkloozen

Van ritueel ingeblikt vleesch komt niets, omdat waarborgsom te hoog is!

Het hoofdbestuur van de Nederlandsche Israëlietische Wijkvereeniging te Amsterdam heeft zich onlangs tot den Minister van Sociale Zaken gewend met het verzoek te bevorderen, dat voor de Joodsche werkloozen ritueel bereid vleesch in blik verkrijgbaar wordt gesteld, terwijl aan de Nederlandsche Groentencentrale verzocht is ritueel bereide groenten in blik ter beschikking te stellen. Dit bericht brachten wij reeds de vorige week.

De Arbeiderspers verneemt thans van bevoegde zijde, dat de Regeering van den beginne af zich bereid heeft verklaard de gelegenheid daartoe te openen. Dat niettemin een en ander nog niet tot resultaten heeft geleid, is slechts een gevolg van de omstandigheden.

Van officieele zijde wijst men er op, dat het thans geen tijd is, om tot inblikken van groenten over te gaan, zoodat bezwaarlijk aan den uitgesproken wensch tegemoet kan worden gekomen. Anderzijds heeft de Regeering zich reeds op het standpunt gesteld, dat er geenerlei bezwaar is het verzoek in te willigen, maar dat het betrokken Kerkgenootschap zelf voor het rabbinaal toezicht heeft te zorgen.

Bij de ingeblikte tomatensoep is immers eveneens aan verschillende wenschen tegemoet gekomen. Er is vegetarische soep in blik, zoowel als ritueel bereide. Het Joodsche Kerkgenootschap is dan ook volkomen bereid voor dit rabbinaal toezicht zorg te dragen.

Ten aanzien van de groenten voor de werkloozen hebben echter de oorlogsomstandigheden ertoe bijgedragen, dat aan het aanvankelijk voornemen geen gevolg kon worden gegeven.

> Van eenige mindere toeschietelijkheid van overheidswege is geen sprake. Daar door een enkele publicatie die indruk gewekt zou zijn, is deze volkomen verkeerd.

Het Kerkgenootschap heeft zich tijdig met de Regeering in verbinding gesteld, om aan het voornemen gevolg te geven, toen de oorlog uitbrak en de Regeering zich daardoor genoodzaakt zag tot een geringere hoeveelheid in te blikken groenten voor de werkloozen over te gaan. Er moest rekening worden gehouden met de voorraadvorming en andere factoren. Door deze bijzondere omstandigheden, die zich juist voordeden in den tijd, waarin het inblikken ter hand wordt genomen, kon men begrijpelijkerwijs niet van tevoren bezien, hoe een en ander zich zou ontwikkelen. Al met al had het tengevolge, dat van het rabbinaal toezicht voor de ritueele bereiding moest worden afgezien.

Intusschen spreekt het welhaast vanzelf, dat voor het volgende seizoen bij overigens gelijkblijvende omstandigheden, de ritueele bereiding niet achterwege behoeft te blijven. Men verzekerde van officieele zijde, dat het betrokken Kerkgenootschap tijdig op de hoogte zal worden gesteld van den tijd, waarop met het inblikken een aanvang zal worden gemaakt.

Iets anders staat het met het vleesch in blik, dat, bestemd voor de Joodsche werkloozen, eveneens ritueel bereid zou kunnen worden. Hier moest men echter rekening houden met de Veehouderijcentrale, die als voorwaarde stelde — en terecht —, dat een voldoende waarborgsom zou worden gestort, ter grootte van den kostenden prijs van aanmaak. Het grootste deel van dit kwantum ritueel bereid vleesch in blik zou n.l. geconsumeerd dienen te worden door de Joodsche inwoners van Amsterdam (met zijn immers grootste Joodsche bevolking in den lande), voorzoover zij als gesteunden daarvoor in aanmerking komen. Gebleken is nu, dat de waarborgsom tot 60 à 65 cent per blik zou oploopen, hetgeen het Joodsche Kerkgenootschap financieel niet verantwoordelijk achtte, mede omdat het dubieus is, of van dit vleesch wel de soep kan worden bereid, welke deze categorie consumenten gewend is te gebruiken. In volkomen overeenstemming met het Kerkgenootschap is daarom van een ritueele bereiding van ingeblikt vleesch afgezien.

(Daar onze veronderstelling op de aanvankelijke geruchten gebaseerd, dat de Permanente Commissie ter zake van dit voor de Joodsche werkloozen eminente belang, onjuist blijkt te wezen krachtens de boven gereleveerde officieele mededeelingen, nemen wij deze gaarne volledig terug.

Wij merken evenwel nog op, dat juist een aanvankelijke mededeeling in de Arbeiderspers, dat de Regeering voor een handjevol menschen geen bepaalde maatregelen in dit geval zou willen nemen, op ons een hoogst onaangenamen indruk heeft gemaakt, welke door de officieele inlichtingen thans gelukkig wordt weggenomen.

Wij betreuren het, dat geen ritueel ingeblikt vleesch beschikbaar zal komen en zouden het toejuichen, indien alsnog een modus ware te vinden, om te voorkomen, dat Joodsche werkloozen van niet-ritueel vleesch in blik gebruik gaan maken.

Wij beseffen zeer wel, dat ons Kerkgenootschap de gevraagde waarborgsom, welke een onaanvaardbaar risico beduidt, niet kon verleenen, doch nadere besprekingen kunnen wellicht nog tot een andere regeling leiden. Onze Permanente Commissie blijve terzake diligent! Red. W. v. I. H.)

Misthoorn-antisemieten gestraft

Voorwaardelijke gevangenisstraf en boete...

De schrijver van twee antisemietische artikelen, A. v. d. O. en de journalist Jan Nijsse, uitgever van het blad De Misthoorn, waarin de artikelen, zijn verschenen, hebben zich wegens beleediging van de Joodsche volksgroep in Nederland voor de Haagsche Rechtbank te verantwoorden gehad.

De Officier van Justitie eischte, gelijk wij gemeld hebben, tegen beide verdachten voor het eerste feit een voorwaardelijke gevangenisstraf van een maand met drie jaar proeftijd en een boete van f 100 subs. 50 dagen hechtenis en voor het tweede feit eveneens een voorwaardelijke gevangenisstraf van een maand met denzelfden proeftijd en een boete van f 2.50 subs. 2 maanden hechtenis.

Conform dezen eisch heeft de Rechtbank Dinsdag j.l. vonnis gewezen.

Acad. Examens

GRONINGEN — Geslaagd aan de Rijksuniversiteit alhier voor het tweede deel van het apothekersex. de heer J. I. Cohen.

BUITENLANDSCH NIEUWS

ZIJ, DIE HEENGINGEN

Te *Tel Awiw* overleed in den ouderdom van 59 jaar de schrijver J. L. Lipschitz, wiens Zionistische roman: Zurückgefunden veel opgang in Amerika heeft gemaakt, waar hij lange jaren woonachtig geweest is.

AMERIKA

Prof. Weizmann bij Roosevelt

Palestina-kwestie besproken

President Roosevelt heeft den kortelings in Amerika gearriveerden President der Zionistische Wereldorganisatie en Jewish Agency, Prof. Dr. Chaim Weizmann, in langdurige particuliere audiëntie ontvangen. Het was de eerste maal, dat Prof. Weizmann op het Witte Huis een bezoek bracht en de Britsche Ambassadeur, Lord Lothian, stelde hem persoonlijk aan President Roosevelt voor, doch woonde de besprekingen verder niet bij.

Na de audiëntie deelde Prof. Weizmann het Joodsche Telegraaf Agentschap mede, dat President Roosevelt, met wien hij het Palestina-vraagstuk en het vluchtelingenprobleem diepgaand besproken had, uitdrukking heeft gegeven aan zijn vertrouwen, dat er na den oorlog een bijzondere oplossing voor het Palestina-probleem ten bate van de Joden zal kunnen worden gevonden.

Prof. Weizmann hoopt nog eenige maanden in Amerika te blijven ter ondersteuning eener grootscheepsche campagne ten behoeve van de versterking der Zionistische opbouwfondsen.

BELGIE

Duitsche Joden vluchten over de grens

De heer S. de Vrede te Brussel schrijft ons:

Nog steeds staan voor de verschillende Rechtbanken in geheel het land elken dag vreemdelingen terecht, omdat zij in België verblijven zonder inschrijving of omdat zij in het land zijn gekomen zonder visum. Men moet zich niet voorstellen, dat de oorlogstoestand verhinderd heeft, dat Duitschers over de Belgische grens vluchten. Dagelijks komen ongelukkigen, meestal Joden, zich aanmelden. Dezer dagen werden o.m. twee Duitsche Joden door de Brusselsche Rechtbank veroordeeld. Zij zagen er zeer deftig uit. Hun broer woont te Brussel sedert vele jaren en heeft een zoon in het Belgische leger. De gedaagden hadden te Berijn hun aanzegging gekregen, dat zij zich moesten gereedhouden, om naar Polen te vertrekken, doch zij waagden het liever na veel ontbering in een Belgische gevangenis terecht te komen dan in een concentratiekamp in Polen en namen de vlucht. Van treinen of andere openbare verkeersmiddelen konden zij geen gebruik maken, om niet te worden aangehouden. Zij betaalden een z.g.n. menschen-smokkelaar met grof geld, om hen den weg te toonen, waarlangs zij België zouden kunnen bereiken zonder door de Duitsche beambten of soldaten te worden gezien. Deze weg leidde langs het Hertogenwoud. Midden in het bosch bleven zij alleen, niet wetende, waarheen hun stappen te richten. Het vroor hevig. Gedurende veertien uren wachtten zij alvorens iemand hen opmerkte. Zij geraakten tot Brussel en meldden zich dadelijk aan bij de politie.

Men beseft duidelijk, dat deze vreemdelingen zich in hun lot schikken, hoe pijnlijk het ook is. Zij hebben maar één verlangen: Over de Belgische grens komen tot welken prijs ook!

HET DUITSCHE RIJK

Duitsche Joden naar Lublin

Stettin, Danzig, Koningsbergen . . .

Men zal zich herinneren dat reeds in October en November eenigszins in het kader van de andere volksverhuizingen een begin is gemaakt met de verplaatsing der Joden. Zulks geschiedde toenmaals o.a. in Ostrau, in Moravië en andere steden in het Protectoraat alsmede in onderscheidene plaatsen gelegen in dat gedeelte van Polen, dat thans bij Duitschland is ingelijfd.

In deze evacuatie is toenmaals een pauze ingetreden. Men wilde, zoo heette het, eerst de transmigratie der Duitschers uit de Baltische landen en uit Russisch Polen achter den rug hebben. Nu zulks ongeveer het geval is, gelijk men ook had verwacht, heeft men een begin gemaakt met de verplaatsing van de Joden ook uit bepaalde streken, die reeds vroeger tot Duitschland behoorden, aldus meldt de Berlijnsche corr. van de N. R. C.

Men weet, dat de heele kwestie der transmigratie en dus ook die van verplaatsing der Joden staat onder den Rijksleider van de S. S., Himmler, die tevens Rijkscommissaris is voor de „Festigung des deutschen Volkstums". Deze heeft door middel van den betrokken Gouwleider alle Joodsche families in Stettin (in het geheel ongeveer 1300 personen) in den nacht van 12 tot 13 Februari vóór 4 uur elk door twee man laten opzoeken, teneinde hun aan te zeggen, dat zij nog in denzelfden nacht op reis moesten gaan. Juist als bij vorige transporten van Joden in andere plaatsen mochten zij zich warm aankleeden, één handkoffer, een ring en een horloge meenemen. Van alle verdere eigendommen deden zij door de onderteekening van een verklaring afstand.

De bewoners van het Joodsche oude mannen- en vrouwenhuis te Stettin werden eveneens afgehaald en met de anderen naar het goederenstation geleid, waar zij in treinen werden geladen, die met bestemming waarschijnlijk voor Oost-Polen zijn vertrokken. (Van andere zijde wordt vernomen, dat dit transport op gruwelijke wijze geschiedde in beestenwagens. Red. W. v. I. H.).

Na een zeker tijdsverloop zullen dergelijke maatregelen worden getroffen o.a. te Danzig en Koningsbergen. De reden, waarom deze kustplaatsen het eerst aan de beurt komen, is waarschijnlijk deze, dat zij van bijzonder militair belang worden geacht.

ITALIE

Prof. Dr. Davide Prato en de emigratie naar Palestina

De oud-Opperrabbijn van Rome, Prof. Dr. Davide Prato, die thans te Tel Awiw leider eener Jesjiwo is, heeft drie weken te Rome vertoefd, om met hooge Italiaansche ambtenaren overleg te plegen nopens de emigratie van Poolsche Joden.

De Joodsche Gemeente heeft hem een hartelijke ontvangst bereid.

Het is een publiek geheim, dat de Regeering dezen Opperrabbijn wegens zijn Zionistische sympathieën zeer ongaarne gehandhaafd zag, hoewel men zoowel op het Quirinaal als op het Vaticaan zijn groote kwaliteiten ook als geleerde steeds erkend heeft.

Mussolini placht hem eenmaal per jaar in audiëntie te ontvangen.

KORTE BERICHTEN

— Tot President der Joodsche Gemeente te Jeruzalem is herkozen de Mizrachist Heschel Farbstein, oud-lid der Executieve van de Zion. Wereldorganisatie en oud-President der Warschausche Joodsche Gemeente.

— De Joodsche Gemeente te Boedapest laat wekelijks tooneelopvoeringen plaats vinden. Oogenblikkelijk wordt vertoond het drama: De verrader van den bekenden Joodschen journalist Dr. Szabolcsi Lajos.

— Den bekenden Franschen Joodschen schrijver en journalist Joseph Hessel, die evenals in den vorigen wereldoorlog als vlieger aan het front is, werd dezer dagen de militaire eeremedaille voor dapperheid verleend.

— De Poolsche Jiddisje auteur Noah Prilutzki wordt Hoogleeraar in de Jiddisje taal en letterkunde aan de Universiteit van Wilna.

— In de omgeving van Haifa is een nieuwe Joodsche kolonie Kfar Masaryk opgericht door 35 arbeiders-kolonisten op 2000 Doenam grond door het J. N. F. ter beschikking gesteld.

— In Roemenië is evenals reeds in 1935 en 1937 geschied is, vanwege de Regeering een verbod van alle Zionistische en Nieuw-Zionistische inzamelingscampagnes uitgevaardigd.

— Meer dan 30.000 buitenlandsche, meest Poolsche en Tsjechische Joden maken deel uit van het Fransche Vreemdelingenlegioen en strijden aan het front, bij de gedecoreerden bevinden zich vele Joodsche soldaten en officieren.

— De beroemde Duitsche Joodsche kunsthistoricus, Dr. Max Osborn, die o.a. kunstcriticus der Vossische Zeitung geweest is, werd dezer dagen te Parijs 70 jaar.

— De Joodsche wijken van het Roemeensche stadje Falticeni zijn geheel vernield door een reusachtigen brand, welke voor 10.000.000 Lei schade aanrichtte.

— Elken Donderdag zendt Radio-Wilna in het Jiddisj decamaties, gezangen en hoorspelen uit.

— De Rechtbank te Petrograd (Joego-Slavië) veroordeelde op aanklacht van den Bond van Joodsche Gemeente den Redacteur der antisemietische krant: Ontwaakt! tot een boete van 600 Dinar wegens het publiceeren van vervalschte Talmoed-citaten.

— Het door Bronislaw Huberman gestichte Palest. Philharmonische Orkest gaf succesvolle concerten te Kairo en Alexandrië in tegenwoordigheid van hooge autoriteiten.

Tragische toestand der Joden in Sowjet-Polen

Een ooggetuige-verslag

EEN in de Poolsch-Joodsche wereld van voor den oorlog vooraanstaande persoonlijkheid, die enkele weken in het door de Sowjet-troepen bezette gebied van Polen heeft doorgebracht en wien het slechts met de uiterste krachtsinspanning gelukte in het neutrale buitenland te geraken, heeft een Redacteur van het J. T. A. een schets gegeven van de situatie der Joden in het door Rusland beheerschte deel van Polen. In een opzicht verschilt het lot van dat deel der Poolsche Joden ten ongunste van dat der in het door de Duitschers bezette gebied, dat een emigratie uit Sowjet-Rusland in feite een onmogelijkheid is evenals de immigratie thans door de hermetisch gesloten grenzen niet gelukt. De door den oorlog gescheiden families hebben nauwelijks eenige kans zich binnen afzienbaren tijd weer bij elkaar te bevinden. Voor den oorlog leefde in het Sowjet-Russische bezettingsgebied ruim 1.000.000 Joden. Dit aantal is door den vluchtelingenstroom vergroot tot 1.200.000. Die stroom bewoog zich voornamelijk in de richting van Lwow (Lemberg). De wijze, waarop het Joodsche leven zich daar sinds de Russische bezetting ontwikkelt, is typeerend voor het geheele onder Sowjet-heerschappij staande Poolsche territorium.

Het wekte geen verrassing, dat tal van Joden aan het leven onder de Sowjet-vlag de voorkeur gaven boven het direct levensgevaarlijke toeven onder die van het Hakenkruis en dat dus velen naar het Oosten gevlucht zijn. De mededeeling der Russische bezettingsautoriteiten, dat in de komende drie jaar economisch alles bij het oude zou blijven, liet de Joodsche massa's hopen op het voortbestaan van hun maatschappelijke positie tot den tijd, waarop de aanvallers teruggedrongen en normale levensvoorwaarden hersteld zouden zijn. In deze verwachting zijn de Joden wel deerlijk teleurgesteld. Aanvankelijk bleven de Joden inderdaad ongedeerd. Na het z.g.n. plebisciet echter, dat alles anders dan geheim was, veranderde het beeld volkomen. In drie stadia werd het geheele Joodsche particuliere bezit in het raam der nationaliseering van den handel geconfisceerd. Eerst werden uitgestrekte Joodsche landerijen in Oost-Galicië onteigend. De bezitters moesten hun landgoederen aanstonds verlaten en mochten allen elk een costuum en een paar schoenen meenemen. Dan kwam de inbeslagneming der fabrieken aan de beurt. Geen fabrikant mocht ook maar bedrijfsleider in de door hem gebouwde onderneming blijven, ook wanneer zijn eigen arbeiders daarom in het belang van hun eigen levensonderhoud dringend verzochten.

De derde faze was de uitmergeling van den Joodschen middenstand in den vorm van een zelfstandige liquidatie. De kooplieden moesten hun waren tegen vooroorlogsche prijzen voor waardelooze Roebels afstaan zonder de mogelijkheid te hebben nieuwe voorraden in te slaan.

Zij zouden immers voor de opbrengst slechts een zeer klein percentage nieuwe goederen kunnen inslaan. Wanneer een koopman een deel zijner waren voor eigen gebruik had achtergehouden en hij werd betrapt, dan werd zijn geheele bezit geconfisceerd en hijzelf tot 7 à 10 jaar kerkerstraf of zwaren dwangarbeid veroordeeld.

Op het gebied der jeugdopvoeding liggen de zaken niet beter. Joodsche studenten, wier vaders advokaten of kooplieden waren, werden als behoorende tot de bourgoisie van de Lembergsche Universiteit uitgesloten. Een decreet verplicht iederen mannelijken inwoner van Sowjet-Polen tusschen 18 en 50 jaar zich voor den militairen dienst te melden. Het gevolg was een massavlucht van jonge Polen en Joden, die met het Sowjet-regime niet accoord gaan. Ter voorkoming van zulk een vlucht werden bloedhonden ter beschikking van de grenspatrouilles gesteld. Een deputatie van vluchtelingen protesteerden tegen de uitbreiding van den dienstplicht tot gevluchte Poolsche Joden, maar haar werd geantwoord, dat de Sowjet-autoriteiten het Poolsche staatsburgerschap niet meer erkennen en dat alle zich op Sowjet-territoir bevindende personen dienstplichtig zijn.

Honderden werden bij pogingen, om illegaal de grenzen te overschrijden, gearresteerd, van al hun bezittingen beroofd en in de gevangenis geworpen. De Joden leven voortdurend in de vrees, dat men hen als „bourgois" verraadt, waarop steevast gevangenisverblijf volgt.

ZEER bezorgd is men in de Joodsche kringen van Sowjet-Polen over het lot van den nog altijd in de gevangenis toevenden Opperrabbijn Prof. Dr. Moses Schorr en van Dr. Emil Sammerstein, der bekenden Zionistischen leider.

Voor alle buitenlanders is het bijzonder moeilijk het Sowjet-gebied te verlaten. Alleen aan de bemoeiingen van den Britschen Ambassadeur te Moskou is het te danken, dat ongeveer 30 Engelsche Joodsche en Palestinensische staatsburgers weg konden reizen naar huis. De Sowjetiseering van Oost-Polen heeft een groote categorie van gedeclasseerde Joden, die geen hoop mogen koesteren op een inschakeling in het sociale en economische leven. Den Joodschen organisaties is zelfs de scholing dezer menschen ten behoeve van hun emigratie naar Palestina en andere landen verboden.

Vele duizenden Joodsche huiseigenaren, wier huizen bij decreet van 1 Januari l.l. genationaliseerd zijn, werden tot den bedelstaf gebracht. Vele geleclas eerden, die nog wat baar geld hebben, zien vertwijfeld elken dag tengevolge van de enorme prijsstijgingen hun gering bezit slinken. Zoo kosten een paar eenvoudige schoenen 250 Roebel. Een costuum tenminste 700 Roebel. Een pond thee 35 Roebel. Ook het woningvraagstuk is zeer nijpend.

Vele Joodsche vluchtelingen, die uit West-Polen naar Lemberg komen wilden, kwamen onderweg om of stierven na hun aankomst tengevolge van de ondervonden moeilijkheden en de geleden ontberingen.

De leider der Joodsche frontsoldaten in Polen, Prof. Z. Konopka, was een dier slachtoffers...

Lezing Opperrabbijn A. S. Levisson

SNEEK — Zondagmiddag j.l. vertoefde Opperrabbijn A. S. Levisson in onze Gemeente voor het houden van een lezing over het Kaddiesj gebed. Hij verklaarde op leerzame wijze het ontstaan, den inhoud en de beteekenis van de verschillende Kaddiesjgebeden.

De Voorzitter der Gemeente, de heer A. Kuijt, dankte, mede namens de aanwezigen, den Opperrabbijn voor zijn voordracht en verzocht hem bij een eerstvolgend bezoek weder een lezing over een dergelijk onderwerp te houden.

Onze HEERENHUIZEN
AAN DE CATHARIJNESINGEL TE UTRECHT
zijn gereed
Inlichtingen te bevragen bij
N.V. Bouwbedrijf v.h. J. C. M. van Aken
Westerkade 15 - UTRECHT - Telefoon 14598